

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení role místních poplatků v rámci hospodaření obcí ČR

Evaluation of the Role of Local Fees in the Financial Management of the Czech
Republic Municipalities

Student: Bc. Monika Netopilová

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Monika Netopilová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Zhodnocení role místních poplatků v rámci hospodaření obcí ČR**
Evaluation of the Role of Local Fees in the Financial Management of the
Czech Republic Municipalities

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Hospodaření obcí a místní poplatky
3. Analýza místních poplatků v obcích ČR
4. Zhodnocení role místních poplatků v rozpočtech obcí
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- JIRÁSKOVÁ, Zdeňka a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. 155 s. ISBN 8072730991.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 78-80-7400-454-4.
- ROSEN, Harvey S. and Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010. ISBN 978-0-07-126788-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že předložená diplomová práce na téma: „Zhodnocení role místních poplatků v rámci hospodaření obcí ČR“ je původní a vypracovala jsem ji samostatně.

.....*Netopilová Monika*.....

Monika Netopilová

V Ostravě 27.4.2018

OBSAH

1 ÚVOD	3
2 HOSPODAŘENÍ OBCÍ A MÍSTNÍ POPLATKY	6
2.1 Hospodaření obcí	6
2.1.1 Rozpočet obce	6
2.1.2 Funkce územního rozpočtu	7
2.1.3 Příjmy rozpočtu obcí	7
2.2 Místní poplatky	10
2.2.1 Právní úprava místních poplatků	11
2.2.2 Základní náležitosti poplatků	11
2.3 Historie místních poplatků	12
2.4 Druhy místních poplatků a jejich funkce	15
2.4.1 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	16
2.4.2 Poplatek ze psů	18
2.4.3 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	19
2.4.4 Poplatek za užívání veřejného prostranství	20
2.4.5 Poplatek ze vstupného	21
2.4.6 Poplatek z ubytovací kapacity	22
2.4.7 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem	24
2.4.8 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	25
2.4.9 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace	26
2.5 Následky nezaplacení místních poplatků včas a ve správné výši	27
3 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ V OBCÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	29
3.1 Poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	30
3.2 Poplatek ze psů	32

3.3 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	33
3.4 Poplatek za užívání veřejného prostranství	34
3.5 Poplatek ze vstupného	35
3.6 Poplatek z ubytovací kapacity	36
3.7 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem	37
3.8 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace	38
3.9 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	39
4 ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ V ROZPOČTECH OBCÍ.....	42
4.1 Struktura příjmů obcí z místních poplatků a podíl celkových příjmů z místních poplatků na celkových příjmech obcí	43
4.2 Zhodnocení vybraných místních poplatků podle velikostní struktury obcí v České republice	45
4.2.1 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	47
4.2.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.....	50
4.2.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství	52
4.3 Funkce místních poplatků	57
5 ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
SEZNAM ZKRATEK	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

Obce jsou základní územní jednotkou státu neboli nižší územní samosprávné celky. Jednají jako veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem, se kterým v samostatné působnosti hospodaří podle schváleného rozpočtu, který je schvalován obecním zastupitelstvem. Obec je také představitelem veřejného zájmu občanů a dalších subjektů působících na území obce. V České republice je postavení obcí legislativně upraveno Ústavou České republiky a zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Tvorba obecního rozpočtu a hospodaření obcí se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a rozpočtovou skladbou. Obce hospodaří zejména s vlastními příjmy, mezi které spadají i různé typy poplatků.

Místní poplatky jsou příjmem obcí, u kterého mohou obce ovlivňovat jeho výši. Jsou upraveny zákonem č. 556/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti mohou obce získávat příjmy z osmy místních poplatků. Obecní zastupitelstvo při rozhodování o tom, zda zavede či nezavede konkrétní místní poplatek zohledňuje nejen fiskální funkci konkrétního místního poplatku, ale i jiné funkce, např. ochrannou, regulační a výchovnou funkci. Fiskální funkce místních poplatků spočívá ve schopnosti zajistit určité příjmy do rozpočtu obce. Regulační funkce ovlivňuje nežádoucí jevy, jako je např. počet psů v obci. O převážně regulační funkci lze hovořit u poplatků ze psů, za užívání veřejného prostranství, u poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst. Fiskální funkce převažuje u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, ze vstupného, z ubytovací kapacity a zejména u poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace, jejichž smyslem je pokrytí části prostředků, které v dané oblasti obec vynaložila.

Přestože samotné místní poplatky tvoří pouze malý díl celkových příjmů místních rozpočtů v řádu jednotek procent, pomáhají snižovat napjatost ve finančním hospodaření obcí. Místní poplatky naplňují svou podstatou charakter místních daní – jsou veřejnoprávní platební povinností ukládanou ve veřejném zájmu k financování lokálních veřejných statků bez přímého protiplnění poplatkovému subjektu. Správu místních poplatků vykonává přímo obecní úřad na rozdíl od ostatních daní, které spravuje místně příslušný finanční úřad.

Obec zavádí místní poplatky ve své samostatné působnosti vydáním obecně závazné vyhlášky, v níž stanoví všechny náležitosti a podrobnosti týkající se jejich vybírání. Nemůže

však libovolně zavést jakýkoliv poplatek. Taxativní výčet všech místních poplatků je stanoven zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Místní poplatky mají nepovinnou, fakultativní povahu, což znamená, že nižší územně samosprávné celky můžou, ale také nemusí na svém území konkrétní poplatek zavést a vybírat. Správu místních poplatků vykonává příslušný obecní úřad jako svou přenesenou působnost.

Cílem diplomové práce je postihnout význam a roli místních poplatků v rozpočtech obcí v návaznosti na velikost obcí. Dále pak vývoj příjmů z jednotlivých místních poplatků za všechny obce České republiky od roku 1997 do roku 2016, zjistit, které místní poplatky obce zavádějí nejčastěji. Následnou komparací obou analýz zjistit, které místní poplatky obce zavádějí nejčastěji a které z místních poplatků mají pro obce nejvyšší přínos.

Hypotézou práce, která bude v práci ověřována, je předpoklad, že u všech velikostních kategorií obcí bude mít největší podíl na celkové částce místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Druhou hypotézou je, že skupina obcí s počtem obyvatel od 51 do 2 000 vybere vyšší částku ze tří zvolených místních poplatků než skupina obcí s počtem obyvatel od 2 001 do 30 000, vzhledem k tomu, že menší obce mají zaveden větší počet z těchto zvolených 3 místních poplatků.

Teoretická část práce je zaměřena v počátku ze širšího hlediska na hospodaření obcí, definuje postavení a roli poplatkových příjmů v místních rozpočtech, následně jsou poplatky vymezeny z hlediska jejich klasifikace a historie. Druhá část se zabývá vymezením základních pojmů, jako jsou druhy jednotlivých místních poplatků, subjekty a objekty poplatku, maximální sazby a zákonná osvobození.

Praktická část práce je zaměřena na místní poplatky, na zjištění, jaké místní poplatky obce ukládají, v jaké výši, jaká je četnost využití daných místních poplatků v letech 1997 až 2016, které místní poplatky jsou ukládány nejčastěji, které přinášejí nejvyšší výnos a jak se dané místní poplatky vyvíjely.

Práce se zaměřuje na podrobný rozbor jednotlivých místních poplatků vybraných za všechny obce České republiky v průběhu posledních 20 let s důrazem na vysvětlení zjištěných anomálií v objemu vybraných prostředků jednotlivých místních poplatků. Další část diplomové práce obsahuje analýzu příjmů třech vybraných místních poplatků obcí ČR rozdělených do velikostních kategorií podle počtu obyvatel za poslední kalendářní rok 2016 a snaží se zjistit, které skupiny obcí mají větší podíl z místních poplatků na celkových příjmech obcí. Nakonec

je provedeno zhodnocením role místních poplatků v rozpočtech obcí pomocí využití dosažených skutečností z předešlých dvou kapitol praktické části.

Při zpracování diplomové práce jsou použity deskriptivní a historické metody pro popis dosavadních poznatků z dané oblasti. Při práci s literaturou jsou použity metody analýzy, komparace a analogie. Pro přehledná znázornění jsou použity tabulky a grafy.

2 HOSPODAŘENÍ OBCÍ A MÍSTNÍ POPLATKY

2.1 Hospodaření obcí

V rámci soustavy veřejných rozpočtů, jsou na úrovni územních samosprávných celků (v případě České republiky – obcí a krajů) sestavovány rozpočty obcí a krajů, tzn. územní rozpočty. Rozpočty územních samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy. Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán, stejně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě, s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného (především u daní) způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty.¹

2.1.1 Rozpočet obce

Rozpočtem v nejširším slova smyslu se rozumí přehled vydání nějakého soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité období a přehled příjmů také pro určité rozpočtové období. Z historického hlediska lze rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky.²

Pod pojmem rozpočet obce chápeme finanční nástroj územní samosprávy (resp. obce), který zajišťuje její činnost. Je především finančním plánem, jím se řídí financování činnosti dané obce. Rozpočet jsou povinny vypracovávat všechny obce na rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem. Tvorbou rozpočtu a dalším náležitostem spojených s územními rozpočty se zabývá zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Obsahem rozpočtu obcí jsou jeho příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, a to včetně tvorby a použití peněžních fondů.³ Peněžní operace týkající se cizích prostředků nebo sdružených prostředků se v rozpočtu nezobrazují, uskutečňují se mimo rozpočet. Dále se do rozpočtu nezahrnují příjmy a výdaje podnikatelské činnosti jako takové, ovšem výsledek této činnosti se do rozpočtu promítne.

---

¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5, str. 53

² PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8, str. 11

³ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8, str. 74

2.1.2 Funkce územního rozpočtu

Rozpočty územních samosprávných celků tvoří rozpočty obcí, krajů a dobrovolných svazků obcí a současně ještě do tohoto systému zahrnujeme i rozpočty statutárních měst, rozpočet hlavního města Prahy a městských částí a městských obvodů.

Každý územní rozpočet, tzn. na každé úrovni územní samosprávy, plní tyto důležité funkce:

- **alokační** – která je na úrovni územní samosprávy rozhodující. Prostřednictvím finančních prostředků soustředěných v územním rozpočtu se financují různé potřeby v lokálním nebo v regionálním veřejném sektoru,
- **redistribuční** – jejíž využití na úrovni územní samosprávy je však omezené, zejména ve vztahu k sociálně slabším občanům, kdy na úrovni územní samosprávy se využívají zpravidla pouze sociální výpomoci,
- **stabilizační** – jejíž využití na úrovni územní samosprávy je rovněž omezené, nicméně ve vyspělých zemích územní samospráva svými aktivitami ovlivňuje růst ekonomického potenciálu daného území.⁴

2.1.3 Příjmy rozpočtu obcí

Příjmy územních rozpočtů jsou různorodé, ve většině zemí největší podíl v celkových příjmech tvoří daňové příjmy. Příjmy je možné třídit podle různých hledisek, závazně je třídí v každé zemi platná rozpočtová skladba. Z pohledu teorie fiskálního federalismu se považuje za vhodné, aby příjmy rozpočtů obcí i vyšších stupňů územní samosprávy – regionů byly:

- dostatečně výnosné, plánovatelné, administrativně nenáročné,
- závislé na aktivitě obce, aby je obce mohla svojí činností pozitivně ovlivňovat,
- rovnoměrně územně rozloženy ve vztahu k potřebám obce.

Nenávratné příjmy územních rozpočtů jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb lokálního a regionálního veřejného sektoru. Představují finanční vztahy tvorby územních rozpočtů na principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti. Tvoří největší část příjmů územních rozpočtů. V běžném rozpočtovém hospodaření jsou zpravidla rozpočtovým omezením.⁵

---

⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4, str. 201

⁵ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1, str. 238

Podle druhového hlediska se příjmy člení do čtyř tříd na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a dotace.

1) **Daňové příjmy** – tvoří nejvýznamnější skupinu příjmů územních rozpočtů. Mají charakter běžných příjmů. Každoročně se opakují, i když v nestejně výši:

- svěřené daně (daň z nemovitosti),
- sdílené daně (část DPFO, část DPPO a část DPH),
- správní poplatky,
- místní poplatky,
- poplatky a odvody v oblasti životního prostředí.

2) **Nedaňové příjmy** – tvoří ve většině zemí druhou největší skupinu příjmů v rozpočtech obcí a regionů:

- poplatky za služby,
- příjmy z pronájmu majetku,
- příjmy od organizačních složek, příspěvkových organizací,
- zisk obecních podniků,
- dividendy z akcií, přijaté úroky.

3) **Kapitálové příjmy** – jsou svým charakterem jednorázové, neopakovatelné. Jejich výši může obec ovlivnit. Zahrnují například příjmy z:

- prodeje majetku,
- prodeje akcií a majetkových podílů,
- dary na investice.

4) **Přijaté dotace** – dotace jsou nenávratné finanční prostředky, které jsou poskytovány obcím za účelem stimulace poskytování vybraných statků. Dotace jsou poskytovány z jiných veřejných rozpočtů, jako například ze:

- státního rozpočtu.
- státních fondů.
- z rozpočtů územních samosprávných celků.
- z prostředků Evropské unie.⁶

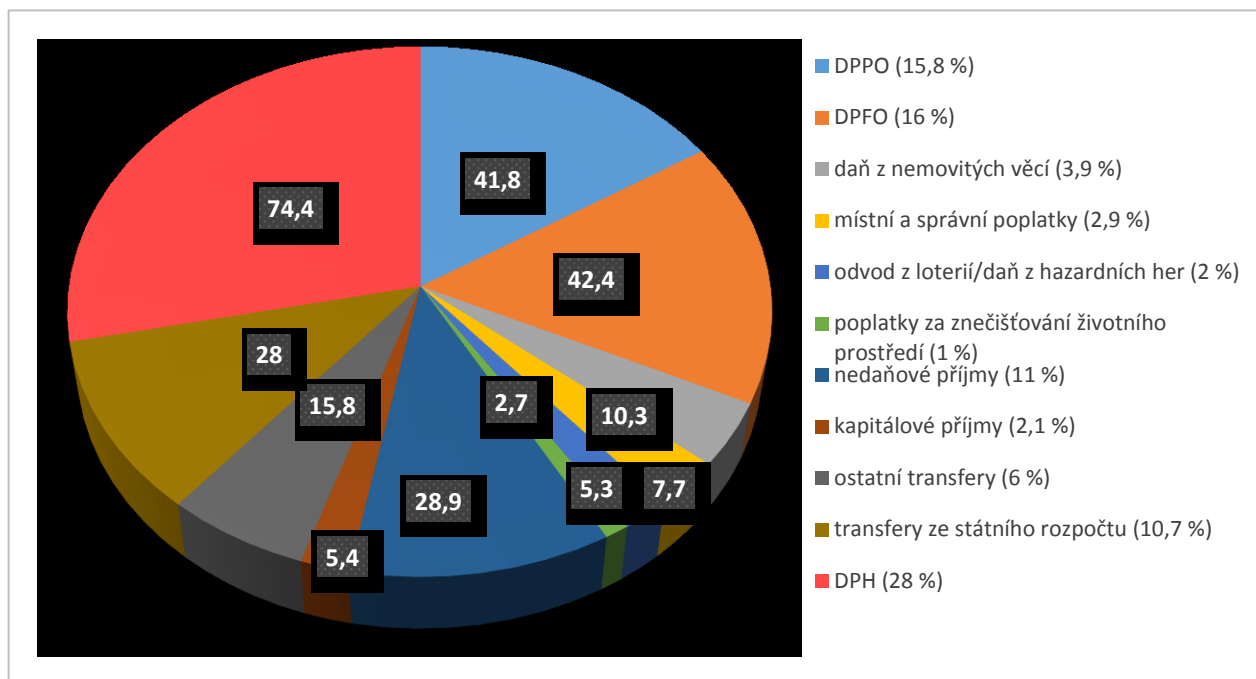
Jak již bylo zmíněno, nejvyšší příjmy obecních rozpočtů pochází z daňových příjmů. Jsou to především sdílené a svěřené (výlučné) daně, které tvoří rozhodující část těchto příjmů. Mezi

---

⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1, str. 241

daňové příjmy řadíme svěřenou daň z nemovitosti, daně sdílené a také daně místní – tzv. místní poplatky.⁷ Tyto příjmy mají daňový charakter, protože daň je pravidelnou, povinnou, nenávratnou, neúčelovou a neekvivalentní, zákonem určenou platbou.

Graf 2-1 Struktura příjmů obcí vč. hl. m. Prahy v roce 2016 (v mld. Kč a v %)

Zdroj: Státní rozpočet 2016 v kostce, kapesní příručka Ministerstva financí ČR, vlastní zpracování

Místní poplatky tvoří velkou část obecních příjmů. Spolu se správními poplatky dosahuje celorepublikový průměr na celkových příjmech 2,9 %. Místní poplatky jsou ale poplatky stálé a jejich výše je do určité míry ovlivnitelná samotnou obcí. V roce 2016 celkové příjmy dosáhly částky 262,8 mld. Kč, z toho sdílené daňové příjmy 152,6 mld. Kč a daňové příjmy celkem 184,7 mld. Kč. Místní poplatky, konkrétně v roce 2016 dosahovaly částky 5 174 926,60 tis. Kč (viz. graf 2-1). Největší podíl na této částce měl poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (69,17 %), poplatek za užívání veřejného prostranství (11,99 %) a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (6,79 %).

⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358, s. 185

2.2 Místní poplatky

Poplatkem se rozumí povinná, zákonem stanovená peněžní částka, kterou fyzická nebo právnická osoba odvádí ze zákonem vymezeného předmětu poplatku do místního veřejného rozpočtu, a to v zákonem stanovené výši a v určených lhůtách. Přitom poplatkové povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona a v jeho mezích; daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.⁸

Místní poplatky mají fakultativní charakter, což znamená, že volené orgány obcí (obecní zastupitelstvo) rozhodují o tom, zda budou vybírat od fyzických či právnických osob poplatky ze soustavy místních poplatků a jaké budou vybírat. Obce tyto poplatky vybírají, aby získaly další potřebné finanční prostředky do svých rozpočtů a mohly je použít na financování lokálních statků.

Místní poplatky plní v zásadě dvě funkce:

1. **funkci fiskální** – což znamená, že smyslem těchto poplatků je zajištění určitých příjmů do rozpočtu obce,
2. **funkce regulační či ochrannou** – vyplývá z výše popisované určité míry volnosti v rozhodování obcí, obec vlastně zavedením či nezavedením poplatku, stanovením určité výše konkrétního druhu poplatku, prostě celkově zvolenou skladbou a podobou místních poplatků vybíraných ve svém obvodu do jisté míry může ovlivnit frekvenci určitých činností na svém území, pořádek obce, čistotu obce apod.⁹

Poplatky lze obecně vymezit jako jeden z veřejnoprávních příjmů, které veřejnoprávní subjekty ukládají jednotlivcům takovým způsobem, aby se alespoň částečně kryly náklady spojené s činnostmi, vyvolané činnostmi těchto jednotlivců.

Obce mají pravomoc si vybrat a uvalit na poplatníky na svém území konkrétní místní poplatek ze soustavy místních poplatků a stanovují je ve formě obecně závazné vyhlášky obce v samostatné působnosti, ve které upraví i podrobnosti jejich vybírání. Současně obec stanoví i výši sazby poplatku, která musí být v souladu se zákonem o místních poplatcích a je uvedena maximálně možná sazba nebo rozpětí sazeb. V různých obcích proto může být výše téhož poplatku různá.

---

⁸ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 78-80-7400-454-4. str. 15-16

⁹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8, str. 91

Přestože místní poplatky nepředstavují pro obce velký zdroj, v průměru nepřesahují 5 % z celkových příjmů municipálních rozpočtů, nicméně vhodně tak doplňují příjmy a snižují napjatost ve finančním hospodařením municipalit. Jde především o stabilní příjem, který je dobře předvídatelný, a který by měl složit na pokrytí obcí poskytovaných služeb pro potřeby občanů. Obec při jejich vybírání musí respektovat i daňový řád.¹⁰

2.2.1 Právní úprava místních poplatků

Kromě Listiny základních práv a svobod jsou místní poplatky obsahem dalších právních norem:

- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecních zřízeních), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Obecně závazné vyhlášky obcí o místních poplatcích (dále jen „OZV“).

Zákon o místních poplatcích – právní předpis upravující vztah mezi poplatníkem a obcí. Zákon uvádí všech 9 druhů místních poplatků (od 1.1.2012 je jich jen 8), které mohou být v obci zavedeny. U každého z poplatků jsou formulovány jeho jednotlivé prvky, jako například subjekt poplatku, předmět poplatku, sazba, splatnost, základ poplatku, ohlašovací povinnost a mnoho dalších prvků.

Zákon o obcích – právní předpis vymezující pojem obec jako základním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Zákon dále uvádí postavení obce, samostatnou a přenesenou působnost obce, spolupráci mezi obcemi a mnoho dalších pod bodů.

Daňový řád – procesně právní předpis ke správě místních poplatků. Byl vytvořen je správě daní, ale dá se aplikovat přiměřeně i k řízení ve věcech místních poplatků a to díky § 4 daňového řádu. Předchůdcem daňového řádu byl zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl zrušen k 1.1.2011.

2.2.2 Základní náležitosti poplatků

Zákon určuje druhy místních poplatků, u každého poplatku pak upravuje základní náležitosti, tj.

---

¹⁰ PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 376 stran. ISBN 80-7261-086-4, str. 276.

- **poplatníka** (kdo poplatek platí) – poplatníkem místních poplatků jsou fyzické i právnické osoby v závislosti na druhu poplatku,
- **předmět** (k čemu se poplatek vztahuje, kdy vzniká poplatková povinnost) – předmět místních poplatků je různý, včetně služby,
- **základ** (z čeho se poplatek vypočítá) – základem poplatku je cena, je-li předmět poplatku ocenitelný, například vstupné, nebo měrná jednotka užívání služby,
- **sazbu** – sazby poplatků jsou různé, většinou jsou pevné v korunách, méně často se využívají procentní sazby. U většiny místních poplatků je zákonem stanovena maximálně možná výše sazby. Obec může stanovit v rámci této úpravy i nižší sazby poplatku. Zákon o místních poplatcích umožňuje využít i paušální sazbu poplatku,
- **osvobození** – od placení, případně slevy. V pravomoci zastupitelstva obce je případné snížení nebo prominutí poplatku. Může vzít v úvahu v konkrétním případě poplatníkovu schopnost platit poplatek, zpravidla se respektuje snížená schopnost občana platit poplatek, např. u invalidů, důchodců apod.,
- **splatnost** – zpřesňuje obecní úřad v obecně závazné vyhlášce o místních poplatcích. Místní poplatky spravuje a vybírá obecní úřad. Vyměřuje je v platebním výměru,
- **sankce** – v případě, že poplatky nejsou zaplacený včas nebo ve správně výši. V takovém případě obec vyměří poplatek platebním výměrem a může zvýšit poplatek až o 50 %. ¹¹

2.3 Historie místních poplatků

Poplatkové povinnosti jsou stanoveny jednak zákony, které vymezují určitý druh poplatku a jeho náležitosti (poplatky správní, soudní a místní) a dále jsou řešeny v zákonech zabývajících se i jinou problematikou v souvislosti s níž jsou tyto povinnosti ukládány.

Obecně se za poplatek označuje celá řada peněžních plateb za služby v nejširším slova smyslu. Významným definičním kritériem poplatků je jejich ekonomická podstata. Jelikož se jedná o platby velmi diferencované, je účelné je různým způsobem rozdělit. Například podle rozpočtového určení nebo podle subjektu, který je oprávněn poplatky vybírat.

---

¹¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1, str. 461-462

Další příjmy do rozpočtů obcí jsou vedle daní poplatky:

- **poplatky správní** – jedná se o poplatky za úkony správních orgánů, mohou tvořit jak příjmy státního rozpočtu nebo státního fondu, tak příjmy územně samosprávných celků,
- **poplatky soudní** – jsou vybírány za úkony nezávislých soudů, jejich výnos je určen do státního rozpočtu,
- **poplatky místní** – výnos je pouze příjmem rozpočtu obce,
- **poplatky spojené s životním prostředím** – jsou z větší části příjmem státního fondu životního prostředí, avšak určitá část s vazbou na území konkrétní obce je příjmem rozpočtu obcí (např.: poplatky za znečištění ovzduší, poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových),
- **uživatelské poplatky** – jsou vybírány v souvislosti se službami, poskytovanými obcemi a tyto uživatelské poplatky tak v podstatě snižují náklady na některé veřejné služby zabezpečované obcemi,
- **ostatní poplatky** – notářské, rozhlasové a televizní, bankovní a jiné poplatky.

Poplatky patří k historicky nejstarším druhům veřejných příjmů. Některé byly přijatelnější než daně, neboť stát za tyto platby poskytoval různé druhy hospodářských protislužeb. Poplatky vybírané do obecního rozpočtu se odvíjeli od vzniku samostatného obecního zřízení.

Historické kořeny obecní samosprávy na našem území lze najít v dokumentech z revolučního roku 1848, avšak pro její vývoj byly významnější až ústava z roku 1867. Stát jako vrcholný útvar se již v té době dělil o široký okruh veřejné správy s veřejnoprávními korporacemi zemí, okresů a obcí. Čím více však narůstal okruh úkolů územní samosprávy, tím více se objevoval problém vzájemných vztahů mezi financemi státními a samosprávnými. I po vzniku samostatné Československé republiky se na úrovni obcí kumulovaly problémy, neboť s růstem příjmů obcí rostly i jejich výdaje a růst výdajů vedl k růstu přírážek k přímým i ke spotřebním daním (což v současné době zákony neumožňují). Dále byly zaváděny obecní dávky nebo stanoveny příspěvky či poplatky a lázeňské taxy. Pro každý druh povinné platby platil určitý právní režim. Rozlišovaly se pojmy dávka a poplatek.¹²

---

¹² PETEROVÁ, H. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. doplněné vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008. Skripta. ISBN 978-80-86976-13-6., s. 10-11.

Dávky měly povahu daně, byly všeobecným příspěvkem k úhradě obecních výdajů. Dělili se buď na obligatorní, jako jsou dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí, dávky ze zábav nebo dávky konzumní (z masa, nápojů, z nájemného a ze spotřeby elektrické energie a plynu) nebo fakultativní, mezi ně patřily například dávka ze psů.

Poplatky se naproti tomu vybíraly za úřední úkony. Za činnost orgánů státní správy se rovněž až do roku 1951 vybíraly i platby označované jako taxy, náhrady apod. V letech 1950 a 1951 došlo k zásadní přestavbě poplatkového práva. Odstranily se především různé druhy drobných poplatků a dávek, které ztěžovaly vyřizování žádostí občanů a vyžadovaly značnou administrativu. Došlo k vytvoření poplatkové soustavy sestávající z poplatků správních, soudních, notářských, arbitrážních a místních.

Místní poplatky vybírané po roce 1953 nahradily dosavadní složitý systém tzv. obecních dávek a poplatků, který tvořilo 35 různých povinných plateb, jež do té doby vybíraly národní výbory. Fakultativnost těchto poplatků spočívala v tom, že je místní národní výbory vybíraly po projednání s příslušným okresním národním výborem a s občany podle místních podmínek.¹³

Obec mohla uložit kromě toho i poplatek jako ekvivalent za užívání veřejného zařízení – např. vodné, stočné, poplatek z místa, poplatek hřbitovní, za odvoz smetí apod. Poplatky bylo možné ukládat i za úkony obecního orgánu, např. poplatek za stavební dozor. Přijetím zákona č. 169/1950 Sb. byly stanoveny jako rozhodující zdroj příjmů výnosy obecního majetku a teprve potom bylo možné pokrýt výdaje zdroji od státu či z vlastních finančních nástrojů v podobě příspěvků, dávek, přírážek k daním apod. Po roce 1989 byly poplatkové povinnosti řešeny novými zákonnými úpravami, které do dnešní doby prošly řadou novelizací. Rovněž došlo k zakotvení nových poplatků, například za uložení odpadů či za znečišťování ovzduší. Velká část změn se týkala také správních poplatků. Po první fázi reformy veřejné správy přešly některé správní úkony od 1. ledna 2001 na kraje a od 1. ledna 2003 po zániku okresních úřadů na obce s rozšířenou působností. Zákon o místních poplatcích sice neprošel výraznějšími úpravami, přesto některé poplatky po roce 1990 zanikly, jiné byly naopak do zákona zabudovány.

Dislokační poplatek, který byl vybírán do konce roku 1992, byl zrušen zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí. Zákonem č. 48/1994 Sb. došlo ke zrušení poplatku z reklamních zařízení odváděného za písemné, obrazové, světelné a zvukové reklamy umístěné či provozované na veřejných prostranstvích. Zrušen byl poplatek z prodeje alkoholických

---

¹³ BAROŠ, Lubomír, et al. *Reforma veřejné správy v České republice*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2003. 64 s. ISBN 80-239-0025-3

nápojů a tabákových výrobků, který měl spíše charakter přírážky ke spotřební dani. V roce 1993 vybraly obce v České republice místní poplatky v úhrnné částce 1961 mil. Kč, což znamenalo v průměru na jednoho obyvatele 190 Kč. Z této částky představoval nejvýznamnější položku právě poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků, jehož výnos dosáhl výše 650 mil. Kč.

Naopak v roce 1997 byl zákonem č. 305/1997 Sb. zaveden nový poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, který se postupně stal důležitým zdrojem obecních příjmů. Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj byl jedním z místních poplatků, ze kterého obce získávaly nezanedbatelnou částku finančních prostředků do rozpočtu. Současně s rozpočtovým významem poplatku zde vystupovala i jeho úloha regulační, proto také obce využívaly a stanovily si ve své vyhlášce většinou sazbu poplatku na každý výherní hrací přístroj na tři měsíce v plné (maximální) výši, jak umožňoval zákon č. 565/1990 Sb., a sice 5 000,- Kč. Předmětem poplatku byl každý povolená hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí. Tento poplatek byl zrušen k 1.1.2012.

Od roku 2002 je nově do zákona o místních poplatcích začleněn poplatek za zhodnocení stavebního pozemku módností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a od stejného roku také funguje poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který v současné době představuje pro obce největší výnos ze všech místních poplatků.

2.4 Druhy místních poplatků a jejich funkce

Účelem místních poplatků je zajištění určitých příjmů do rozpočtu obce čili fiskální hledisko. Ovšem místní poplatky plní i další funkce, které rozhodně nejsou zanedbatelné a které zastupitelé berou v úvahu při rozhodování o zavedení jednotlivých poplatků. Významné jsou regulační rysy či ochranné prvky. Zavedením nebo naopak nezavedením poplatku může obec ovlivňovat například množství či skladbu podnikatelské činnosti, pořádek v obci, kulturní či jiné veřejně konané akce apod.¹⁴

Problematika místních poplatků je upravena v zákoně o místních poplatcích. Dle § 1 zákona o místních poplatcích jsou obce oprávněny vybírat pouze tyto místní poplatky:

---

¹⁴ PELC, V.: Místní poplatky. *Úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami*. 3. aktualizované vyd. Praha: Linde, 2008. 303 stran. ISBN 978-80-7201-691-4. s. 45-46

- a) poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- b) poplatek ze psů
- c) poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt
- d) poplatek za užívání veřejného prostranství
- e) poplatek ze vstupného
- f) poplatek z ubytovací kapacity
- g) poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst měst a obcí
- h) poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (zrušen k 1.1.2012)
- i) poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

2.4.1 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Předpokladem zavedení a následného vybírání tohoto poplatku je skutečnost, že obec ve své samostatné působnosti stanoví obecně závaznou vyhláškou ve smyslu ustanovení § 17 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území. Pokud obec nepřijme systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, nemůže ani uplatnit poplatkový systém ve smyslu zákona o místních poplatcích.¹⁵ Zákon rozlišuje dvě skupiny osob povinných platit poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Poplatníkem je jednak každá fyzická osoba, které má v obci trvalý pobyt. Trvalým pobytem se ve smyslu ustanovení § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů, rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Povinnost platit poplatek podle místa trvalého pobytu se nevztahuje pouze na české občany, týká se i cizinců, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt na základě k pobytu podle § 65 a násl. zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

Jeden společný zástupce může odvádět poplatek za všechny členy domácnosti, může tak činit za rodinný či bytový dům (s nájemníky) vlastník nebo správce. Společný zástupce

---

¹⁵ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 44

v tomto případě musí splnit zákonem stanovenou povinnost nepeněžitě povahy, a to oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádí. Společný zástupce není plátcem ani dlužníkem ze zákona; možnost odvést poplatek za celou domácnost či rodinný nebo bytový dům je věcí dobrovolnou, důvodem je možnost zjednodušení placení poplatku.

Další okruh poplatníků tvoří fyzické osoby vlastníci stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci za předpokladu, že v uvedené stavbě není k trvalému pobytu hlášena žádná fyzická osoba. Má-li ke stavbě sloužící nebo určené k individuální rekreaci vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu. V praxi to znamená, že poplatek bude zaplacen jedním ze spoluvlastníků a tím bude splněna poplatková povinnost i všech ostatních.¹⁶

Poplatek je nastaven jako dvousložkový. Jednu složku tvoří sazba v maximální výši 250 Kč (750 Kč od 1.1.2013) za osobu a kalendářní rok a druhá složka je pak stanovena na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu a může být rovněž v maximální výši 205 Kč za osobu a kalendářní rok. Skutečnými náklady se rozumí finanční prostředky, které byly obcí vynaloženy pouze za sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, nikoliv na provoz celého systému „nakládání s komunálními odpady“ od fyzických osob. Obec nemusí využít při stanovení sazby poplatku obou částí. V případě, že obec jednu z částí sazby tohoto poplatku uhradila z vlastních finančních prostředků a nepožadovala její zaplacení od poplatníka, bude v článku obecně závazné vyhlášky o sazbě poplatku nutné jasně vyjádřit tu část sazby, kterou obec využila ke stanovení konkrétní výše. V případě využití obou možných částí sazby musí jej obec v obecně závazné vyhlášce konkrétně rozepsat. Důležitou povinností obce je stanovit v obecně závazné vyhlášce rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu.

Účel poplatku je především fiskální, tj. získání určitých finančních prostředků na zajištění provozu přijatého systému. Povinnost platit poplatek mají tedy všechny fyzické osoby bez ohledu na množství vyprodukovaného odpadu. Obec má povinnost zajistit likvidaci odpadů vzniklých na území obce a tento poplatek je jednou z možností, jak získat od původců odpadu, tedy občanů obce, alespoň část finančních prostředků na úhrady nákladů spojených s likvidací odpadů. Maximální výše poplatku 500 Kč je však pro řadu obcí nedostačující. Obce musí

---

¹⁶ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 46

velkou část nákladů na svoz a ukládání komunálního odpadu hradit z vlastních prostředků, což zatěžuje obecní rozpočet.

Možnou alternativou za poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu je tzv. **poplatek za komunální odpad**. Jde o poplatek, který svou podstatou připomíná místní poplatek, ale vzhledem k taxativnímu výčtu druhů místních poplatků v citovaném zákoně nemůže být pod zákon o místních poplatcích zahrnut. Tento poplatek, mohou obce stanovit a vybírat dle § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (od 1. 1. 2003). Poplatek nelze stanovit současně s místním poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona (§ 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů). Při správě poplatku za komunální odpad se postupuje podle daňového řádu.¹⁷

2.4.2 Poplatek ze psů

Poplatek ze psů patří mezi obecní příjmy s dlouholetou tradicí. Jedná se o místní poplatek, který má mimo jiné i regulační charakter. Rozpočtový význam souvisí s náklady obce na udržování čistoty obce. Regulační funkce může souviset se snahou obce limitovat počet psů chovaných v některých částech obce. Předpokládá se, že obec stanoví v obecně závazné vyhlášce konkrétních hranici sazby poplatku diferencovaně a tím ovlivní zájem o chov psů v hustě zalidněných lokalitách např. na sídlištích, v lázeňských a turistických místech či historických částech měst.¹⁸

Poplatníkem je držitel psa, fyzická nebo právnická osoba. Fyzická osoba je charakterizována jako osoba, která má trvalý pobyt na území ČR. Poplatníkem místního poplatku ze psů je osoba, která psa vlastní, ale i osoba, která se k němu chová a nakládá s ním, jako by byl její vlastní. Poplatkově povinná je osoba, která se o psa stará a zajišťuje péči spojenou s jeho životem.¹⁹ V praxi se však povinnost vázaná na majitele psa neosvědčila, neboť možnost správce MP zjistit skutečného vlastníka psa jsou dosti omezené a osoby, které pečovaly o psa často namítali, že pes není v jejich vlastnictví.

---

¹⁷ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 21

¹⁹ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-150-5, str. 27

Předmětem poplatku je pes starší tří měsíců, a to od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém pes tento věk dovršil. Ke změně ve vymezení stáří psa došlo zákonem č. 229/2003 Sb., kdy původně byl zpoplatněn pes starší šesti měsíců. Od poplatků ze psů je osvobozena osoba nevidomá, bezmocná, a osoba s těžkým zdravotním postižením, které byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního právního předpisu (zákon o sociálním zabezpečení). Od roku 2004 jsou osvobozeni i držitelé psa, kteří provádějí výcvik psů určených k doprovodu zdravotně postižených osob, osoba provozující útulek zřízeny v obci pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis (např. zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů).²⁰

Poplatkovým základem je držený pes, popřípadě psi. Sazba poplatku ze psů může činit nejvýše 1 500 Kč za kalendářní rok za jednoho psa. U druhého a dalšího psa téhož držitele může zvýšit sazby maximálně až o 50 %, tj. na částku 2 250 Kč. Sazba poplatku ze psa, jehož držitelem je poživatel starobního, vdovského, vdoveckého či invalidního důchodu, který je jejich jediným zdrojem příjmu, anebo poživatel sirotčího důchodu činí 200 Kč za kalendářní rok za jednoho psa, u druhého a každého dalšího 300 Kč.

Za základní poplatkové období zákon stanoví kalendářní rok (období dvanácti po sobě jdoucích měsíců začínající lednem). Novela provedená zákonem č. 229/2003 Sb., umožnila v případě držby psa kratší než celý kalendářní rok, poplatek platit a vybírat v poměrné výši odpovídající počtu i započatých kalendářních měsíců, po které měl poplatník psa v držení.

2.4.3 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt má především význam pro lázeňská místa a turistická centra, kde jsou zvýšené náklady na udržování a rozvíjení služeb a zařízení, která jsou zřizována především pro návštěvníky těchto míst, pro jejich potřebu a užívání. Plní tedy kromě funkce fiskální i funkci alokační. To znamená, že příjmy vybrané na těchto poplatcích by měly být zpět alokovány do oblasti spojené s cestovním ruchem v dané obci.

Poplatek platí fyzická osoba, která za pobývá přechodně a za úplatu v lázeňském místě nebo v místě soustředěného turistického ruchu za účelem rekreace nebo léčení. Pro vybírání poplatku není podstatný charakter zařízení, ve kterém je fyzická osoba ubytována. Jako u jediného z místních poplatků se u tohoto poplatku odděluje role poplatníka a plátce. Plátce je

---

²⁰ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 23

ubytovatel, který zároveň ručí za odvod poplatku obci. Pro účely místního poplatku je plátcem fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytla za úplatu, tj. ubytovatel.

Rozhodující není, zda je plátcem vlastník nebo nájemcem nemovitosti, ve které ubytování za úplatu poskytuje. Takže pokud obec zjistí při této formě vybírání poplatku jakékoliv nedostatky, obrací se na plátce nikoliv na poplatníka.²¹ Ubytovatel je povinen vést v písemné podobě evidenční knihu, ve které bude zaznamenávat identifikační údaje osob a uchovat tyto zápisy alespoň po dobu 6 let od provedení posledního zápisu.

Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt činí maximálně 15 Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu. Do počtu dnů, za které se poplatek vybírá se nezahrnuje pouze den příchodu. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Paušální částka se použije většinou tam, kde to přinese zjednodušení správy poplatku.

Od poplatku jsou osvobozeny osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výloh podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, osoby nezletilé, starší 70 let, vojáci v základní službě či civilní službě. Poplatku nepodléhají pobyty, které jsou poskytnuty bezplatně.²² Navíc může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit okruh dalších subjektů, které budou od místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt osvobozeny.

2.4.4 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Předmětem tohoto poplatku se rozumí užívání veřejného prostranství. Tento poplatek je spojován s ekologickou problematikou a životním prostranstvím. Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí:

- provádění výkopových prací,
- umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb,
- umístění stavebních nebo reklamačních zařízení,
- zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí,
- umístění skládek,
- vyhrazení trvalého parkovacího místa,
- užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce,

---

²¹ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 27

²² Zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- užívání tohoto prostranství pro potřeby tvorby filmových a televizních děl.²³

Poplatek za užívání veřejného prostranství má kromě funkce fiskální i funkci regulační – obec může ovlivňovat dobu i rozsah záboru veřejného prostranství. Zábor veřejného prostranství v některých případech ztěžuje udržování veřejného pořádku v obci a brání užívání veřejného prostoru způsobem, ke kterému byly určeny. Vyhláška by měla vždy konkretizovat vymezení veřejného prostranství, přičemž jako nejtypičtější místa jsou uváděny náměstí, tržnice, místní komunikace a silnice, parky a veřejná zeleň a další prostory přístupné každému bez omezení, mohou to však být i další místa v obci.

Poplatek platí fyzické i právnické osoby, které užívají veřejné prostranství pro provádění výkopových prací, zařízení sloužící pro poskytování prodeje a služeb, a další. Obecní úřad má možnost prostřednictvím tohoto poplatku ovlivňovat pořádek v obci, napomáhat zkrácení doby u stavebních prací a podobně.

Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství činí až 10 Kč za každý i započatý m² užívaného prostranství a každý i započatý den. V případech, kdy jde o speciální užívání např. pro účely umístění reklamních nebo prodejních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí, může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Poplatek se neplatí pouze v případě, kdy jsou na veřejném místě pořádány akce, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Poplatku rovněž nepodléhá vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osoby zdravotně postižené.

2.4.5 Poplatek ze vstupného

Poplatek ze vstupného dává obcím možnost ovlivňovat konání kulturních, sportovních, reklamních a prodejních akcí na svém území v souladu se správou svých záležitostí. Vybraný poplatek se snižuje o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena. Kromě toho poplatek plní i fiskální funkci, přestože se jeho výnos odvíjí zejména od velikosti obce. Díky procentní sazbě však nedochází k jeho reálnému poklesu, jako je tomu v případě ostatních poplatků.

Povinnost platit poplatek ze vstupného platí fyzické a právnické osoby, které akci kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní pořádají. Z akcí, jejichž celý výdělek je určen na

---

²³ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 29

charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí.²⁴ Například zpoplatněno je vstupné na burzu či na fotbalové utkání, ale ne vstupné na hrady a zámky, neboť tyto vybraní prostředky jsou většinou použity k veřejně prospěšným účelům jako je financování oprav a údržba objektů chráněných památkovými úřady. Mimo to zákon předpokládá vybírání poplatku ze vstupného na jednorázovou akci, nikoliv na stálou expozici v zařízení trvalého charakteru.

Vstupným se pro účely tohoto zákona rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se jí může účastnit. Sazby poplatku ze vstupného činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit paušální částkou. Obec tak může zatížit různé akce různě vysokými sazbami poplatku a popřípadě poplatek vůbec neukládat, a to podle svého zájmu, který sleduje. Neměla by však zavádět neadekvátní sazby poplatku, které by mohly odradit poplatníka od pořádání kulturních akcí v takové obci.

Předmětem poplatku je vstupné snížené o DPH, je-li v ceně vstupného obsaženo. Vstupným se pro účely zákona o místních poplatcích rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se jí může zúčastnit. To znamená, že tato částka zahrnuje i případnou částku za tzv. povinnou konzumaci, místenku nebo jinou úplatu podmiňující a umožňující vstup na akci. Někteří pořadatelé akcí fiktivně zaměňují faktické vstupné tím, že vstupenky rozdělí na tři části, tj. na poukázku na odběr např. alkoholického nápoje nebo jídla, na místenku a vstupenku a následně odmítají platit místní poplatek z celé částky, kterou účastník akce za vstup na ni zaplatil.²⁵

2.4.6 Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity se vybírá z lůžkové kapacity v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplatu. Na rozdíl od za lázeňský nebo rekreační pobyt se u tohoto poplatku nerozlišuje, za jakým účelem je přechodné ubytování poskytováno. Poplatek by měl napomoci co nejúčelnějšímu využití lůžkové kapacity daných objektů, jeho výnos přispívá obci na rozvoj rekreačního místa.

Poplatníkem je ubytovatel, tedy fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytl. Obdobně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je ubytovateli stanovena zákonem povinnost vést evidenční knihu.

---

²⁴ PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-150-5, str. 68

²⁵ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 34

Sazba místního poplatku z ubytovací kapacity činí podle § 7 odst. 4 zákona č. 565/1990 Sb., až 6 Kč za každé využití lůžko a den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou. Z historického hlediska je možno pro zajímavost uvést, že od šedesátých let minulého století až do 31. prosince 2003 činila sazba místního poplatku z ubytovací kapacity (resp. původního místního poplatku z přechodného ubytování) až 2 Kč za osobu a za každý den pobytu, resp. za každé využití lůžko a den. Od 1. ledna 2004 až do 31. prosince 2009 činila sazba místního poplatku z ubytovací kapacity až 4 Kč za každé využití lůžko a den. Zákon č. 565/1990 Sb., stanoví maximální sazbu místního poplatku z ubytovací kapacity, kterou obec nesmí ve své obecně závazné vyhlášce překročit.²⁶

Podle zákona o místních poplatcích poplatku z ubytovací kapacity nepodléhá:

- ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků,
- ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívány jako hotelová zařízení,
- ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům.

Od 1.1.2010 bylo zrušeno zákonné osvobození ubytovací kapacity v zařízeních sloužících pro ubytování pracovníků fyzických a právnických osob, které tyto zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření (tzn. ubytování v podnikových ubytovnách). Důvodem pro zrušení tohoto osvobození byly námitky ze strany měst a obcí, které považovaly tuto úlevu za nesystémovou. Osoby, které v obci přechodně pobývají z důvodů pracovních, se podílejí na čerpání veřejných služeb obcí bezplatně nebo dotačně zajišťovaných, ale do počtu občanů obce pro účely výpočtu daňového příjmu obcí započtení nejsou.²⁷

Poplatek z ubytovací kapacity má převážně rozpočtový význam. Obdobně jako poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt je příspěvkem obci na její zvýšené náklady na udržování služeb a zařízení sloužících návštěvníkům. Dle názoru autora mají oba tyto poplatky význam spíše ve větších městech, kde je více ubytovacích kapacit. V menších obcích, kde je možnost ubytování minimální, se jeho zavedení vzhledem k administrativní náročnosti správy místních poplatků nevyplatí.

---

²⁶ Místní poplatek z ubytovací kapacity. 20.2.2014 [cit.19.2.2018]. Dostupná z WWW: <<http://www.denik.obce.cz/clanek.asp?id=6636715>

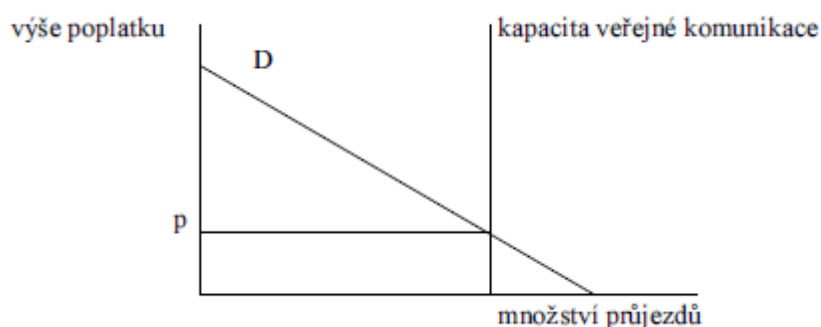
²⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. 2008. [cit. 19.2.2018]. Dostupná z WWW: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=457&CT1=0>>

2.4.7 Poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst a částí měst

Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst má umožnit obcím omezit pohyb motorových vozidel ve vybrané lokalitě, zpravidla historické části města. Z tohoto důvodu je tento poplatek využíván v poměrně malém počtu obcí, spíše se jedná o velká města, kde je žádoucí vymezit určitý úsek historické zástavby, který by nebyl zatěžován škodlivostí běžné silniční dopravy. Za vybrané místo lze označit jakoukoliv část obce v jejím územním obvodu. Pro zavedení a vybírání poplatku je však nutné zajistit splnění podmínek, které stanoví zákon, tj. zejména umístění dopravní značky, která vjezd do těchto míst podmiňuje zaplacením předemtného poplatku.²⁸

Poplatek tedy plní nejen funkci ekologickou spojenou s regulací hladiny hluku i míry znečištění emisemi z osobní dopravy zejména v centru měst, ale ekonomicky lze interpretovat i jako platbu uvalenou v souvislosti s efektem přetížení. Znamená to, že i když je použití veřejné komunikace kolektivním statkem, přesto je vyloučení z jeho spotřeby možné a v případě přetížení také efektivní. Pokud je poptávka vyšší než daná kapacita, dochází k záporným užitkům, respektive prodlouží se např. čas průjezdu, a spotřeba začíná být rivalitní. Zpoplatnění tak může generovat optimální počet automobilů v dané lokalitě a zkvalitnit celkový dopravní systém. Tento případ, kdy nastane oprávněnost pro zavedení poplatku, je znázorněn v grafu č. 2-2. Poptávané množství je v této situaci efektivnější, než by tomu bylo při nulové ceně.

Graf 2-2 Příklad statku s možným vyloučením ze spotřeby – efekt přetížení

Zdroj: Stiglitz, J: *Ekonomie veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1997. str. 163

P... výše poplatku

D... poptávka

²⁸ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str. 39

Poplatek je vybírán od osob, kterým bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do míst označených příslušnou dopravní značkou. Poplatek platí fyzická nebo právnická osoba, které bylo vydáno povolení k předmětnému vjezdu s výjimkou fyzických osob, které mají ve vybraném místě trvalý pobyt nebo vlastní v tomto místě nemovitost k hospodářské činnosti. Osvobození se vztahuje také na osoby těmto osobám blízké, manželé těchto osob a jejich děti.

Szaba poplatku může být až 20 Kč za vozidlo a den, Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek paušální částkou. I stanovení místního poplatku paušální částkou musí být uvedeno konkrétní částkou v obecně závazné vyhlášce. Vybírání uvedeného poplatku, které bývá někdy komplikované, se příliš neosvědčilo, a tak se zřejmě tato platba ani neobjeví v případné koncepci obecních daní.

2.4.8 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Výnos z poplatku za provozovaný hrací přístroj často řeší nedostatečné příjmy v obecních rozpočtech. Jde o v praxi obcemi široce nasazovaný poplatek, kterým však mohou sledovat 2 různé cíle. Jedním cílem může být maximalizace zisku pro obecní rozpočet a s tím související snaha mít v obce co nejvíce výherních automatů. Druhým cílem může být snaha výrazně zredukovat počet výherních hracích automatů v obci a nepřímo tak ovlivnit patologické jevy s automaty spojenými, ale zase tímto jednáním obec přichází o lákavá příjmy z těchto poplatků.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj byl odpovědí či odezvou na růst společensky nežádoucího množství výherních hracích přístrojů a s tím spojených zdravotních i sociálních problémů těch, kteří hernímu návyku podlehli. Poplatek se platil za každý povolený provozovaný výherní hrací přístroj až do jeho zrušení k 1.1.2012. Bylo nutné splnit tři podmínky.

První podmínkou bylo, že se muselo jednat o výherní hrací přístroj, na který bylo vydáno rozhodnutí o povolení k jeho provozování. Vydání rozhodnutí je správním úkonem a podléhá správnímu poplatku. Druhou podmínkou bylo, že přístroj musel být umístěný na konkrétním místě, které bylo stanoveno v rozhodnutí. Poslední a třetí podmínkou bylo jeho uvedení do provozu, čímž se rozumí zahájení činnosti výherního hracího přístroje potvrzené protokolem.

Poplatníkem byla právnická osoba, která byla provozovatelem výherního hracího přístroje.²⁹ Obec u tohoto poplatku nebyla povinná poskytnout osvobození a také ho zpravidla neposkytovala, neboť jeho výnos často řešil nedostatečné příjmy v obecních rozpočtech. Sazba za každý výherní hrací přístroj na tři měsíce byla stanovena v rozmezí od 1 000 Kč do 5 000 Kč, a to většinou podle různého stupně atraktivity lokality, kde byly výherní automaty umístěny. U tohoto poplatku neexistuje žádné osvobození ze zákona. Osvobození nebo úlevu mohla poskytnout pouze obec v rámci své obecně závazné vyhlášky.

V minulosti měl tento poplatek potenciál tvořit a často i tvořil významnou část příjmů z celkových vybraných místních poplatků, avšak záleželo také na postoji obcí, kolik povolí na svém území výherních hracích přístrojů a zda jejich počet bude nějakým způsobem regulovat. Zda zvolí takový přístup, který bude zohledňovat sociální hledisko a pomocí regulace vydaných povolení usměrňovat výskyt některých patologických jevů spojených právě s hracími přístroji nebo zda dá přednost vysokým finančním částkám vybraných na tomto poplatku.

Zákonem č. 300/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, došlo kromě změn práva obcí regulovat či zakázat některé tyto aktivity k úpravě zpoplatnění výherních hracích přístrojů a jiných zařízení, podle níž od 1.1.2012 již obce nejsou oprávněny zpoplatnit provoz žádných výherních hracích přístrojů.

2.4.9 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Posledním typem místního poplatku, který obec může zavést formou obecně závazné vyhlášky, je z hlediska systematiky zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, místní poplatek za hodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Účelem tohoto poplatku je získání části nákladů, které obci vzniknou v souvislosti s investicemi na vybudování infrastruktury konkrétně na vybudování vodovodu a kanalizace v obci. Tento poplatek není příliš běžný, neboť podmínkou jeho zavedení a vybírání je skutečnost, že stavebníkem vodovodu nebo kanalizace je přímo samotná obec. Poplatek platí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace po nabytí účinnosti zákona č. 241/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro

---

²⁹ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1

veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), v platném znění, tj. po 1. lednu 2002.

Lze konstatovat, že možnost připojení na vodovod případně na kanalizaci přináší vlastníkovi pozitivní externalitu právě v podobě zhodnocení jeho pozemku. I když teorie definuje pozitivní externalitu jako vedlejší efekty nějaké činnosti, za které daný subjekt z objektivních důvodů neplatí, v tomto případě však existence ekvivalence pro konkrétního poplatníka (vlastníka stavebního pozemku) opravňuje obec vybírat poplatek a získat tak část obcí investovaných finančních prostředků, které na vybudování musela vynaložit ze svého obecního rozpočtu. Stanovení výše poplatku bývá náročné a často i diskutabilní. V případě, že v obci existuje vodovod nebo kanalizace a obec buduje tyto stavby nově z důvodu havarijního stavu, nefunkčnosti nebo nízké kapacity, nejedná se o první možnost napojení se na předmětnou infrastrukturu.³⁰

Předmětem zpoplatnění je zhodnocení stavebního pozemku, tj. rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na stavbu vodovodu a kanalizace a ceny stavebního pozemku s možností takového připojení. Cena stavebního pozemku v obci se stanoví podle zvláštního právního předpisu v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí pro stavu vodovodu nebo kanalizace obcí vybudované. Výše sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce. Podle § 10 odst. 1 zákona o oceňování majetku se stavební pozemek oceňuje násobkem výměry pozemku a ceny za m² uvedené v cenové mapě, kterou vydala obec.³¹

2.5 Následky nezaplacení místních poplatků včas a ve správné výši

Povinností každého poplatníka či plátce místních poplatků je příslušný místní poplatek zaplatit, resp. odvést ve výši odpovídající sazbě a ve lhůtě splatnosti stanovené obecně závaznou vyhláškou obce. Platí tak, že: „*Splnění poplatkové povinnosti tedy není vázáno ani na výzvu ze strany správce daně ani na vyměření místního poplatku platebním výměrem.*“³² Teprve když, nebudou místní poplatky poplatníkem či plátcem včas nebo ve správné výši zaplacený, vyměří správce daně místní poplatek platebním výměrem. Platební výměr je

---

³⁰ JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1, str.52

³¹ Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. 10.9.2014 [cit.19.2.2018]. Dostupná z WWW: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6663189>

³² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

exekucním titulem. Oproti včas nezaplaceným daním se u včas nezaplacených poplatků neuplatňuje penále, úrok z posečkání nebo splátek ani úrok z prodlení.

Původní právní úprava obsahovala odlišné sankční ujednání, a sice že včas nezaplacené (neodvedené) poplatky mohou být zvýšeny až o 50 %. Zákonem č. 229/2003 Sb., kterým se měnil o zákon č. 595/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů došlo ke změně, že možnost navýšení místního poplatku o 50 % byla zrušena a nahrazena možností navýšit místní poplatek až na trojnásobek. Původní navýšení o 50 % bylo s ohledem na sazby poplatků, které se v té době povětšinou pohybovaly v řádech desítek až stovek korun českých, považováno za zcela nedostatečné.

3 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ V OBCÍCH ČESKÉ REPUBLIKY

Obsahem této kapitoly je analýza místních poplatků vybraných za všechny obce v České republice v letech 1997 až 2016, podrobněji pak za rok 2016. Dále se kapitola zaměří na problematiku celkových příjmů obcí z jednotlivých místních poplatků jako celku k celkovým příjmům obcí.

Největší podíl na celkových příjmech z místních poplatků má poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, dále pak poplatek za užívání veřejného prostranství a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Naopak nejnižší podíl mají místní poplatky za zhodnocení stavebního pozemku a poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (viz. tabulka 3-1).

Tabulka 3-1 Příjmy obcí z místních poplatků vybraných v letech 2015 a 2016 za celou ČR v tis. Kč

Příjmy obcí	2015	podíl v % 2015	2016	podíl v % 2016
Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (položka 1340)	3 565 910,08	69,62 %	3 579 382,87	69,17 %
Poplatek ze psů (položka 1341)	276 639,36	5,40 %	274 190,38	5,30 %
Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (položka 1342)	323 569,58	6,32 %	351 401,52	6,79 %
Poplatek za užívání veřejného prostranství (položka 1343)	632 415,40	12,35 %	620 514,48	11,99 %
Poplatek ze vstupného (položka 1344)	52 920,24	1,03 %	62 234,85	1,20 %
Poplatek z ubytovací kapacity (položka 1345)	239 546,28	4,68 %	252 018,30	4,87 %
Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (položka 1346)	20 206,98	0,39 %	18 445,75	0,36 %
Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (položka 1348)	10 691,55	0,21 %	16 738,45	0,32 %
Příjmy z MP celkem	5 121 899,47	100 %	5 174 926,60	100 %
Příjmy obcí celkem	254,3 mld. Kč	2,01 %	262,8 mld. Kč	1,97 %

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Místní poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly v roce 2016 celkem 5,2 mld. Kč (zvýšení o 0,1 mld. Kč). Největší část tvoří poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které obec vybírá podle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Celková částka vybraná za tento poplatek je 3,6 mld. Kč. Dále to této skupiny patří poplatek za užívání veřejného prostranství (0,6 mld. Kč), poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (0,3 mld. Kč), poplatek ze psů (0,3 mld. Kč).

Celkové příjmy obcí i celkové příjmy z místních poplatků mají od roku 1997 do roku 2005 rostoucí tendenci. Jak je patrné z tabulky 3-2 v roce 1997 dosahovali příjmy obcí 123,9 mld. Kč z toho místní poplatky činily 1 810 mil. Kč, což je procentuálním vyjádřením 1,46 %. Největší zlom můžeme pozorovat v roce 2002, kdy oproti roku 2001 se celkové příjmy z místních poplatků zvýšili téměř o polovinu. V roce 2001 celkové příjmy z místních poplatků dosáhly 3 733 mil. Kč a v roce 2002 až částky 6 145 mil. Kč. Přestože se podíl místních poplatků na celkových příjmech nepatrně zvyšoval, je vcelku zanedbatelný.

Od roku 2010 můžeme pozorovat pokles jak příjmů z místních poplatků, tak příjmů obcí, kdy oproti roku 2010 v roce 2016 celkové příjmy z místních poplatků poklesly o 1 229 mil. Kč, i celkové příjmy obcí se snížily z 288,1 mld. Kč na 262,8 mld. Kč.

Tabulka 3-2 Celkové příjmy z místních poplatků ku celkovým příjmům obcí v letech 1997-2016

Rok	1997	1998	2001	2002	2005	2010	2011	2015	2016
Příjmy z MP (v mil. Kč)	1 810	2 485	3 733	6 145	7 395	6 403	6 295	5 123	5 174
Příjmy obcí celkem (v mld. Kč)	123,9	137,9	184,2	208,2	228,5	288,1	274,1	254,3	262,8
vyjádřeno v %	1,46 %	1,80 %	2,03 %	2,95 %	3,24 %	2,22 %	2,30 %	2,01 %	1,97 %

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

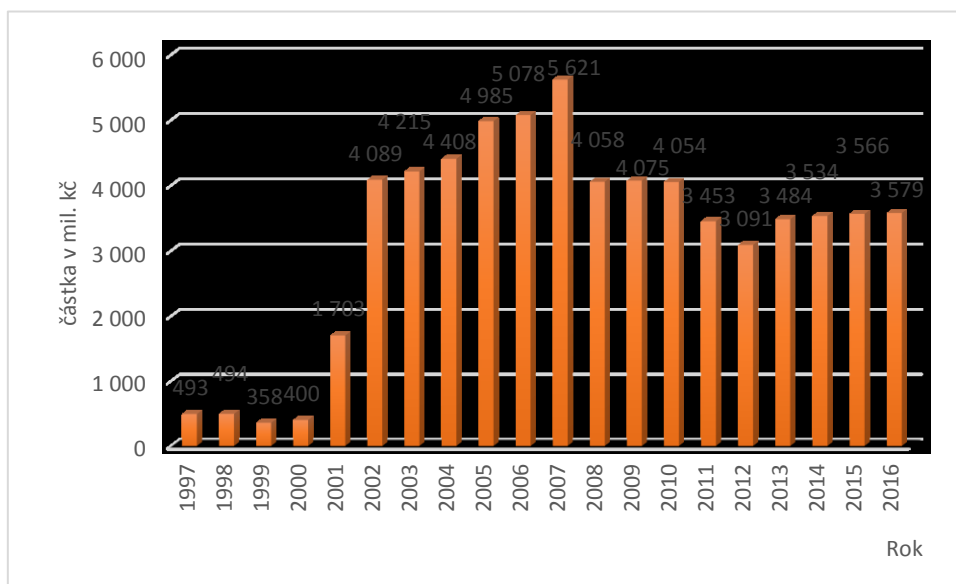
3.1 Poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Příjem z poplatku za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vybíralo v roce 2016 celkem 4 532 obcí, což představuje 72,42 % obcí České republiky. Příjem z tohoto poplatku byl v letech 1997 až 2000 poměrně konstantní, mírně klesající. Od roku 2001 vykazuje výrazný rostoucí trend. Zřejmý

nárůst objemu vybraných prostředků lze vysvětlit změnou legislativy, kdy došlo k zavedení paušální platby na hlavu. Mezi roky 2007 a 2008 lze z grafu 3-1 vyzorovat razantní snížení objemu vybraných poplatků. Od roku 2008 příjem z tohoto poplatku má opět konstantní podobu, tedy až na rok 2010, 2011 kdy je objem mírně klesající. V letech 2013 až 2016 lze konstatovat v zásadě nezměnitelnou výši vybraných peněžních prostředků.

Ovšem podstatný vliv na množství vybraných peněz prostřednictvím místního poplatku za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů má také přístup obcí k poplatku za komunální odpad. Pokud je v obci zaveden a vybírán poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, nesmí být v obecně závazné vyhlášce souběžně zavedena povinnost platit také poplatek za komunální odpad.

Graf 3-1 Příjem z místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

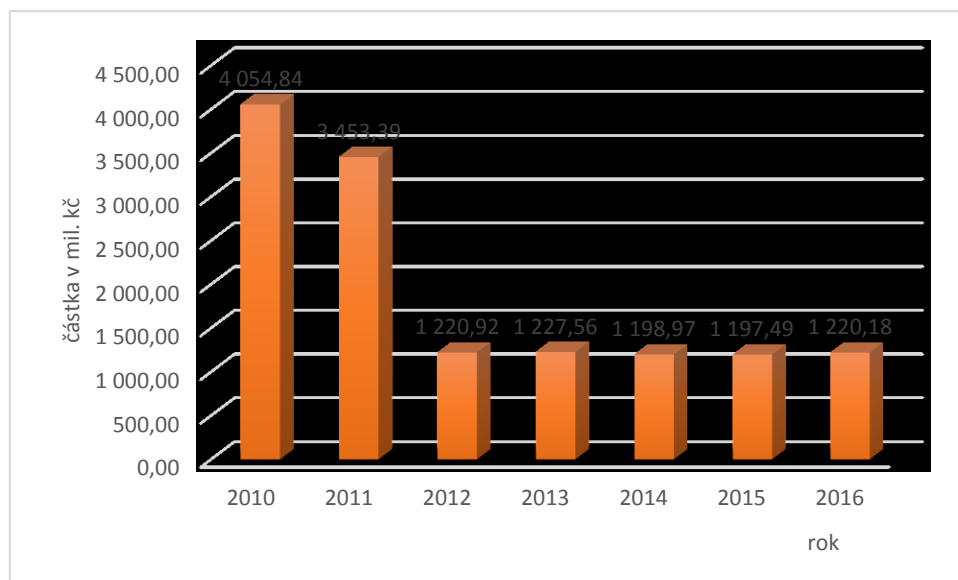
Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Za rok 2015 byla celková částka vybraná v souvislosti s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů rovna 3 565 910,08 tis. Kč, což bylo 69,62 % z celkové částky vybrané na místních poplatcích za celou Českou republiku. V roce 2016 se objem vybraných peněz za tento poplatek nepatrně zvýšil, a to na hodnotu 3 579 382,87 tis. Kč, což je o 13 472,79 tis. Kč více než v roce 2015. Na druhou stranu podíl příjmů z tohoto poplatku na celkových příjmech z místních poplatků klesnul z 69,62 % v roce 2015 na 69,17 % v roce 2016.

Alternativou za místní poplatek za provoz systémů, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je poplatek za komunální odpad, který je také dosti využívaným poplatkem mezi obcemi České republiky.

V roce 2010 tento poplatek zavedlo 5 116 obcí z celé České republiky, v následujícím roce to bylo ještě o jednu obec navíc, tedy 5 117 obcí. Jak je ale z grafu 3-2 patrné celková částka za příjem z tohoto poplatku má klesající tendenci, je to dáno i tím, že některé z obcí zavedli namísto tohoto poplatku, místní poplatek za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. V roce 2012 poplatek za komunální odpad vybíralo už jen 2 372 obcí, což je oproti roku 2011 o 2 745 obcí méně.

Graf 3-2 Příjem z poplatku za komunální odpad v letech 2010-2016 (v mil. Kč)

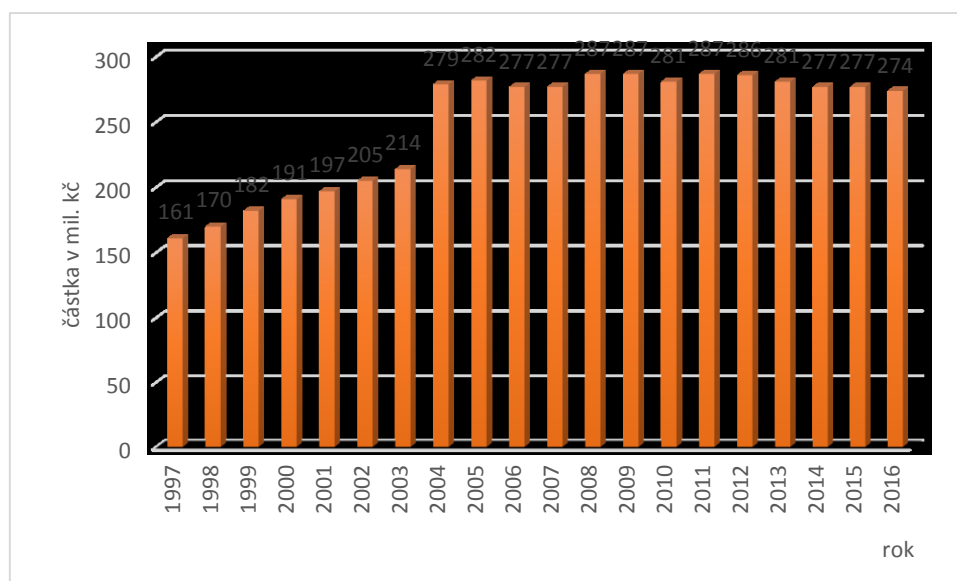
Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

V roce 2015 byla vybrána celková suma za tento poplatek ve výši 1 197 486,07 tis. Kč, kdy poplatek za komunální odpad vybíralo 1 197 obcí. Následující rok, tedy 2016, se celková částka nepatrně zvýšila a to na 1 220 183,87 tis. Kč, i když počet obcí, které tento poplatek mají zavedený mírně klesnul na 1 117 obcí.

3.2 Poplatek ze psů

Poplatek ze psů patří mezi nejčastěji vybírané poplatky v České republice. V roce 2016 tento poplatek vybíralo celkem 6 075 obcí, což činí 97,08 % ze všech obcí ČR. Příjem z tohoto poplatku má od roku 1997 do 2003 rostoucí trend. Výraznější nárůst lze sledovat od roku 2004. Tento nárůst byl způsoben změnou zákona o místních poplatcích a také zvýšením maximální sazby poplatku z původních 1 000 Kč/za rok na jednoho psa na 1 500 Kč/za rok.

Graf 3-3 Příjem z místního poplatku ze psů v mil. Kč v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

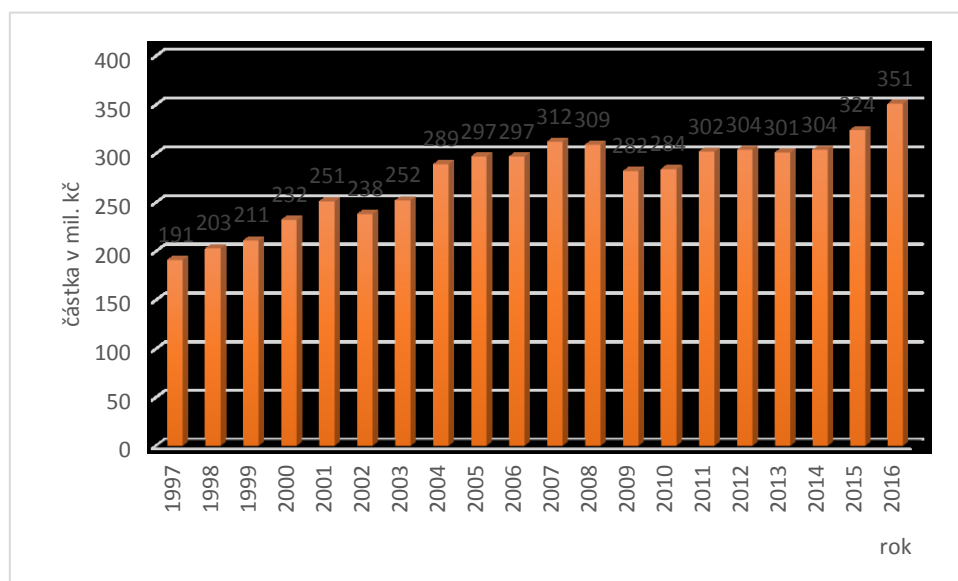
Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Za rok 2015 byla celková částka vybraná v souvislosti s poplatkem ze psů rovna 276 639,36 tis. Kč, což představuje 5,4 % z celkové sumy vybrané na místních poplatcích za celou Českou republiku. Oproti roku 2015 v roce 2016 příjem z tohoto poplatku mírně klesnul, v procentuálním vyjádření je to 0,1 % méně, tedy za rok 2016 5,3 %. V řeči absolutních čísel se jedná o pokles o 2 448,98 tis. Kč. Celková částka vybraná za rok 2016 činí 274 190,38 tis. Kč.

3.3 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

I tohoto poplatku lze vidět rostoucí trend, i když tento růst není tak výrazný jako třeba u místního poplatku za systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů v letech 2002 až 2007. V roce 2016 poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt vybíralo z celkového počtu obcí České republiky pouze 962 obcí. V procentuálním vyjádření tedy 15,37 % obcí. Tento poplatek je nejčastěji vybírán v lázeňských nebo rekreačních místech, tzn. v obcích do jejichž katastru spadají příslušná lázeňská a rekreační místa.

Graf 3-4 Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

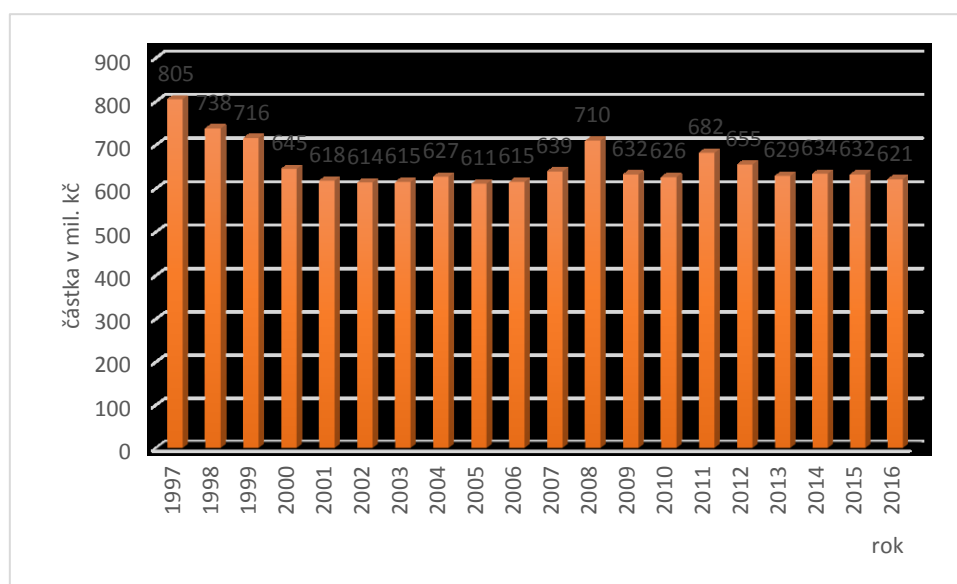
V roce 2015 se na poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt vybralo celkem za všechny obce České republiky 323 569,58 tis. Kč, což představuje 6,32 % z celkových příjmů vybraných z místních poplatků za ČR. V následujícím roce 2016 se mírně zvýšila jak absolutní hodnota vybrané částky, tak i procentuální podíl na celkově vybraných místních poplatcích. Souhrn odvedených finančních prostředků se zvýšil o 27 831,94 tis. Kč, tedy na 351 401,52 tis. Kč. Procentuální podíl se zvýšil o 0,47 %, tedy na 6,79 %. Nejvyšší částku za tento poplatek, mezi krajskými městy za rok 2016, vybraly Karlovy Vary, které vybraly celkem 20 454,96 tis. Kč. Celkově tento poplatek vybírá 5 z 13 krajských měst, mimo hlavní město Prahu (viz. příloha 2).

3.4 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek za využívání veřejného prostranství je třetím nejvýznamnějším poplatkem na celkovém výnosu z místních poplatků. K zavedení tohoto poplatku přistoupilo velké množství obcí. V roce 2016 zavedlo tento poplatek celkem 2 951 obcí, což představuje 47,16 % všech obcí České republiky. Na rozdíl od poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů nebo poplatku ze psa je výnos z tohoto poplatku po odečtení nákladů s ním spojených kladný, a tudíž posiluje rozpočty obcí.

U tohoto poplatku dochází v letech 1997 až 2002 k pozvolnému poklesu příjmů, i když v průběhu existence poplatku nedošlo k žádné významné právní úpravě.

Graf 3-5 Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Od roku 2004 je taxativní výčet zvláštního užívání veřejného prostranství upřesněn a rozšířen o provádění výkopových prací, umístění dočasných staven sloužících pro poskytování prodeje a služeb a užívání tohoto prostranství pro reklamní akce. Právě tato změna zřejmě způsobila zvýšení příjmů v roce 2004 o 12 miliónů oproti roku 2003, kdy příjmy z poplatku byly 615 mil. Kč. Za rok 2015 je procentuální podíl za využívání veřejného prostranství na celkovém výnosu z místních poplatků roven 12,35 %, převedeno na peněžní prostředky je to celých 632 415,4 tis. Kč. V následujícím roce 2016 dosahuje příjem z tohoto poplatku částky 620 514,48 tis. Kč, tedy mírně klesla. Suma poklesla přibližně o 12 tis. Kč.

3.5 Poplatek ze vstupného

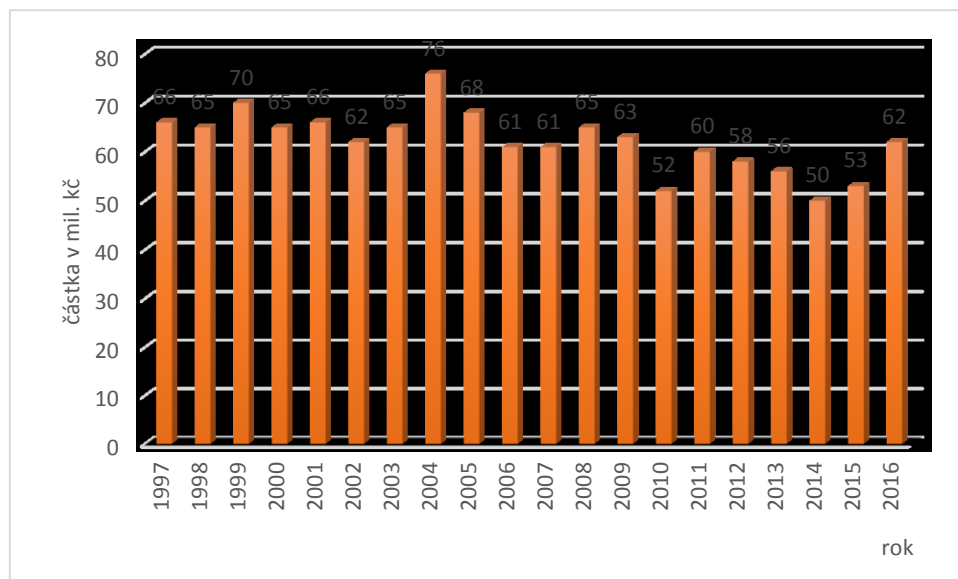
Vybírání poplatku budou zavádět hlavně obce kde se často pořádají různé společenské akce. Prostředky plynoucí z poplatků jsou následně většinou použity pro úklid po akcích a zkvalitňování zázemí pro pořádání akcí. Rozhodování obcí zavést příslušnou obecně závaznou vyhláškou vybírání tohoto poplatku je velice složité, protože jeho zavedení může vést k jistému zvýšení peněžních prostředků obce, ale na druhou stranu může být silnou demotivací pro pořadatele různých hudebních či sportovních akcí a tak podobně. Záleží na konkrétních podmínkách v obci a na výši poplatku.

V roce 2016 poplatek ze vstupného zavedlo obecně závaznou vyhláškou 946 obcí, procentuálně to činí 15,12 % všech obcí České republiky. Tento poplatek patří k méně

vybíraným poplatkům, dokazuje to i to že v rámci krajských měst, poplatek vybírají pouze 4 včetně hlavního města Prahy.

Příjem z tohoto poplatku vykazuje v zásadě konstantní trend, jen v posledních letech došlo k mírnému poklesu.

Graf 3-6 Příjem z místního poplatku ze vstupného v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Poplatek ze vstupného pro rok 2015 dělal 52 920,24 tis. Kč, tedy 1,03 % z celkových příjmu z místních poplatků. Oproti minulému roku, v roce 2016 zaznamenává tento poplatek výrazný růst. Vybraná suma činí 62 234,85 tis. Kč, tedy o 9 314,61 tis. Kč více. Růst je registrován i v procentuálním vyjádření, tedy vzrůst o 0,17 % na 1,2 % z celkových příjmů z místních poplatku za rok 2016.

3.6 Poplatek z ubytovací kapacity

Poplatek z ubytovací kapacity patří mezi ty poplatky, pomocí nichž není vybráno velké množství peněz ve srovnání například s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů nebo poplatkem za užívání veřejného prostranství.

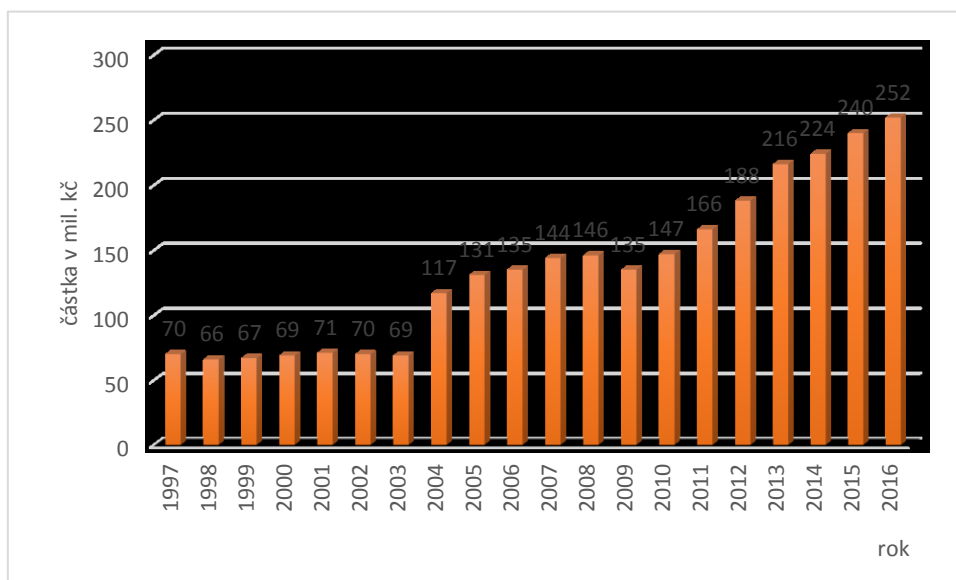
U poplatku z ubytovací kapacity v průběhu jeho užívání došlo ke třem významným změnám. První změna proběhla v polovině roku 1994 a druhá pak na přelomu roku 2003 a 2004. Změny se týkaly předmětu poplatku a v roce 2004 došlo mimo jiné ke změně sazby poplatku ze 2 Kč za každé lůžko a den na 4 Kč za každé lůžko a den, čímž se značně zvýšil

příjem z tohoto poplatku. K další změně došlo od 1.1.2010, a to zákonem č. 348/2009 Sb., kterým se mění zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Sazby z poplatku z ubytovací kapacity nově činí až 6 Kč za každé využití lůžko a den. Do 31.12.2009 činila horní hranice sazby až 4 Kč za každé využití lůžko a den.

Za rok 2016 poplatek z ubytovací kapacity vybíralo 1 572 obcí, což činí 25,12 % všech obcí České republiky. Od roku 1997 do roku 2003 pozorujeme, že příjmy z tohoto poplatku mají konstantní trend. Od roku 2003 a 2004 můžeme pozorovat skokové téměř až dvojnásobné zvýšení příjmů z 69 mil. Kč na 117 mil. Kč, které je přímo úměrné dvojnásobnému zvýšení sazby poplatku z 2 Kč na 4 Kč za každé lůžko a den. Další zvýšení přišlo v roce 2010, kdy se cena za každé využití lůžko a den, zvýšila ze 4 Kč na 6 Kč.

Graf 3-7 Příjem z místního poplatku z ubytovací kapacity v letech 1997–2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

V roce 2015 bylo vybráno za tento poplatek celkem 239 546,28 tis. Kč, což činí 4,68 % z celkového výnosu místních poplatků za kalendářní rok 2015. Za rok 2016 došlo k navýšení vybrané částky na 252 018,30 tis. Kč, tedy nárůst o 12 472,02 tis. Kč. Tudíž v procentuálním vyjádření zvýšení na 4,87 %.

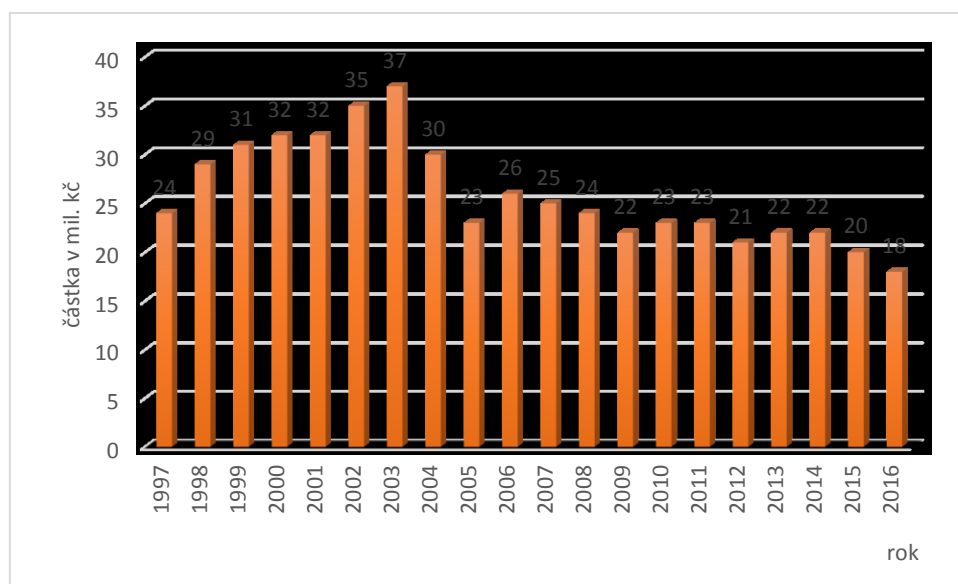
3.7 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Poplatek za povolení vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst je zřídka používaným místním poplatkem. Vybírá je jen malé procento obcí, konkrétně za rok 2016 je to 2,17 %. Vybírají je zejména velká města, kde je potřeba snížit či omezit počet

motorových vozidel v určitých vybraných částech obce, zejména v historickém centru měst. Tento poplatek, za rok 2016 vybírají pouze 4 krajská města – Brno, Karlovy Vary, Ostrava a Pardubice. S tím souvisí i to, že je vybírána velmi malá finanční částka.

Příjem z tohoto poplatku v rozmezí let 1997 až 2003 každoročně mírně roste a od roku 2004 naopak vytrvale mírně klesá z 30 mil. Kč až k 18 mil. Kč v roce 2016 (viz. graf 3-8).

Graf 3-8 Příjem z místního poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

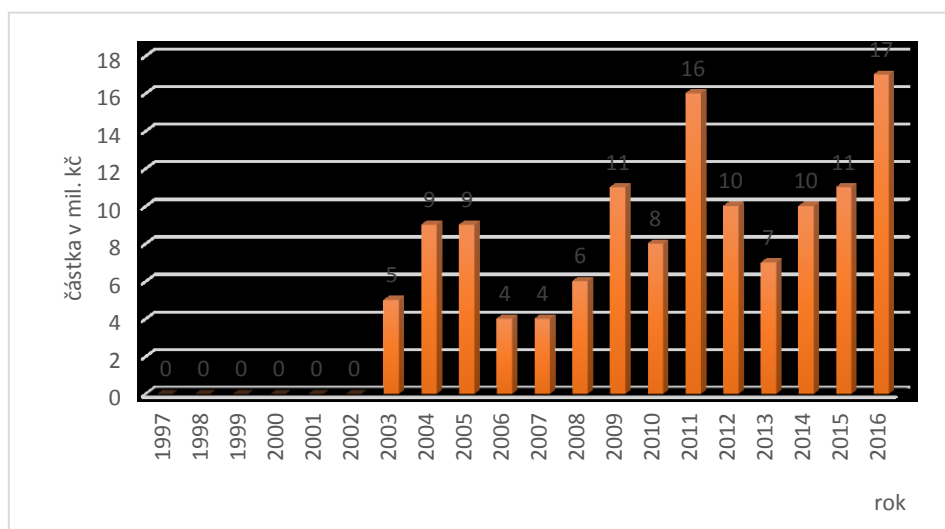
Za vybraný poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v roce 2015 bylo vybráno 20 206,98 tis. Kč, v přepočtu tedy 0,39 % z celkových příjmu z místních poplatků. V roce 2016 došlo k mírnému poklesu, tedy na částku 18 445,75 tis. Kč, což bylo 0,36 % z celkových příjmů z místních poplatků. V rámci krajských měst, za rok 2016 vybraly nejvíce Karlovy Vary, celkem 6 039,16 tis. Kč, dále pak Brno, kde se částka pohybovala kolem 3 042,72 tis. Kč.

3.8 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

V tomto případě jde o nejméně využívaný poplatek, který byl zaveden až v roce 2002. Že jde o nejméně využívaný poplatek, dokazuje i to, že tento poplatek vybírá pouze 79 obcí České republiky, jde o pouhé 1,26 % z celkového počtu obcí za rok 2016.

Výnosy z tohoto poplatku v průběhu let výrazně oscilují. Je to dáno charakterem samotného místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku, který je obcemi zaváděn pouze v případě, že obec nově vybuďovala vodovod či kanalizaci a tím došlo ke zhodnocení stavebních parcel, a tudíž k možnosti tento poplatek v obci zavést. Důvodem, proč je pomocí tohoto vybrán tak nízký finanční obnos je spojen s tím, že podmínkou pro zavedení poplatku za zhodnocení stavebního pozemku a jeho vybírání je skutečnost, že stavebníkem vodovodu nebo kanalizace musí být přímo samotná obec.

Graf 3-9 Příjem z místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

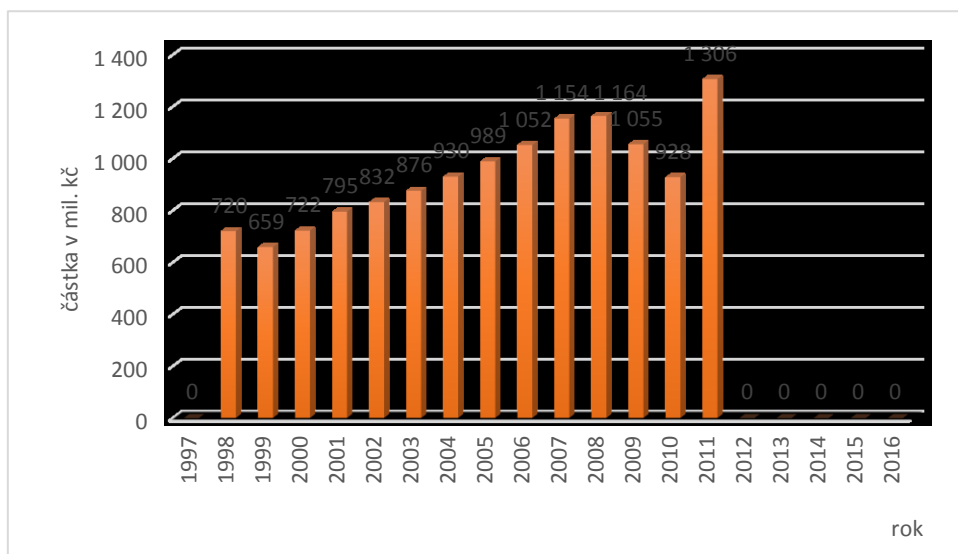
Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku má na celkových příjmech obcí z místních poplatků nejmenší podíl. V roce 2015 tento podíl byl pouze 0,21 %, v řeči peněz tedy 10 691,55 tis. Kč. V následujícím roce můžeme sledovat mírný nárůst, v procentuálním vyjádření na 0,32 % z celkových příjmů z místních poplatků a v absolutním vyjádření, příjem z tohoto poplatku činil 16 738,45 tis. Kč. Nárůst oproti roku 2015 byl tedy o 6 046,9 tis. Kč. Jediným krajským městem, který tento poplatek vybírá je Ostrava, která za rok 2016 vybrala celkovou částku 500 Kč.

3.9 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Tento poplatek byl zaveden od 1.1.1998 a ještě v tomto roce došlo ke změně, která nabyla účinnosti 1.9.1998. V původním znění činila sazba poplatku za každý výherní hrací přístroj na tři měsíce od 5 000 Kč do 20 000 Kč, poté došlo ke změně sazby na 1 000 Kč až 5 000 Kč za každý výherní hrací přístroj na tři měsíce.

Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj byl poplatkem s druhým nejvyšším procentním podílem na celkovém výnosu z místních poplatků. V roce 2011 byl zaznamenán razantní růst příjmů z poplatku, kdy objem odvedených finančních prostředků vzrostl na celkových 1 305 449,41 tis. Kč a zároveň zde byl velmi prudký růst procentního podílu výnosu z tohoto místního poplatku k celkovému výnosu z místních poplatků za celou Českou republiku, kdy celkový procentní podíl byl 20,74 %.

Graf 3-10 Příjem z místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Od 1.1.2012 již obce nejsou oprávněny zpoplatnit provoz žádných výherních hracích přístrojů. Platby související s provozem výherních hracích automatů nyní spravují místně příslušné finanční úřady. V důsledku zrušení místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj přijdou obce o značnou část finančních prostředků.

Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj byl zrušen se zavedením odvodů z loterií. Odvody z loterií a podobných her jsou od roku 2012 zařazeny mezi daňové příjmy. Ve výši dílčího odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických zařízení je z 37 % příjmem státního rozpočtu (dříve 20%) a 63 % příjmem rozpočtu obcí (dříve 80 %), procento, kterým se podílí obec na odvodu, se stanoví v závislosti na poměru počtu hracích zařízení na území obce k celkovému počtu výherních hracích přístrojů. Odvod z loterií a jiných podobných her je z 30 % příjmem rozpočtů obcí, podíl se stanoví obdobně jako procento, kterým se obce podílejí na výnosu daně z příjmů právnických osob. Dobíhající odvod z loterií a jiných

podobných her je zrušen s účinností od 1. ledna 2017 zákonem č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách.

Odvod z výherních hracích přístrojů má od svého zavedení, tedy roku 2012, rostoucí trend. V roce 2012 dosáhla konečná částka výše 3 505,69 mil. Kč. Na konci roku 2016 příjem z tohoto odvodu činí o 1 715,27 mil. Kč více, tedy 5 220,96 mil. Kč. Za dobíhající odvod, který byl rušen s účinností od ledna 2017, bylo vybráno ještě 768 436,92 Kč.

Tabulka 3-3 Příjmem z odvodu z výherních hracích přístrojů (v mil. Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Odvod z výherních hracích přístrojů (položka 1355)	3 505,69	4 771,40	4 892,44	4 780,48	5 220,96

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

S účinností od 1. 1. 2017 je vybírána daň z hazardních her, která k 30.9 činí 3 329,32 mil. Kč. Je patrné, že oproti místnímu poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj je daň z hazardních her bude daleko vyšší, a to i s ohledem, že částka, která je uvedena v tabulce 3-4 není konečná.

Tabulka 3-4 Daň z hazardních her (v mil. Kč)

	2017 (k 30.9.)
Daň z hazardních her (položka 1381)	3 329,32 mil. Kč

Zdroj: Údaje získané ze systému Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

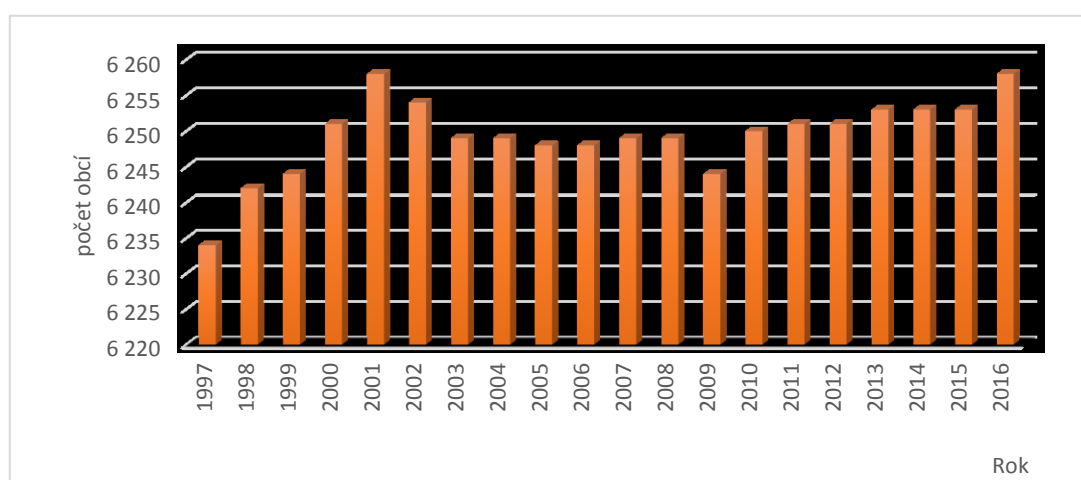
4 ZHODNOCENÍ ROLE MÍSTNÍCH POPLATKŮ V ROZPOČTECH OBCÍ

Pro Českou republiku je typická rozdrobenost obcí. Zatímco v 90. letech v některých vyspělých zemích s rozdrobenou sídelní strukturou můžeme pozorovat určité centralizační tendence, v ČR byla na začátku 90. let situace opačná. Po roce 1990 došlo v mnoha případech k rozdělení před rokem 1990 existujících tzv. střediskových obcí, počet obcí se zvýšil, přičemž převažují malé obce. Ve většině obcí žije méně než 2 000 obyvatel. Určitý vliv na tento proces měly snahy o obnovení historických hranic obcí, u některých malých obcí bychom našli i důvod ekonomický. Nicméně během uplynulého desetiletí byly změny ve velikostní struktuře obcí minimální.

Rozdrobená sídelní struktura obcí v České republice neumožňuje výrazněji zvyšovat alokační efektivnost v lokálním veřejném sektoru za situace omezených zdrojů financování – rozpočtových příjmů. Ve většině malých obcí se nedaří dosahovat při zabezpečování lokálních veřejných statků tzv. úspor z rozsahu umožněné odlišným průběhem fixních a variabilních nákladů a jejich podílu na jednotku produkce veřejného statku

V roce 1997 bylo v ČR celkem 6 234 obcí což je o 24 obcí méně než v roce 2016 kdy se počet obcí vyšplhal k číslu 6 258. Vývoj počtu obcí v České republice od roku 1997 do roku 2016 je vymezen v grafu 4-1.

Graf 4-1 Počet obcí v ČR v letech 1997–2016

Zdroj: ČSÚ, 2016, vlastní zpracování

4.1 Struktura příjmů obcí z místních poplatků a podíl celkových příjmů z místních poplatků na celkových příjmech obcí

Analýzou příjmů obcí z místních poplatků v letech 1997 až 2016 bylo zjištěno, že největší příjmy v souvislosti s místními poplatky obcím plynou z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Na celkově vybrané sumě se poplatek podílí 65 % až 70 %. Důležité je ale to, že i když je prostřednictvím tohoto místního poplatku vybráno nejvíce peněžních prostředků, i tak je financování služby provozu systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů pro obce ztrátovou činností, kterou musejí obce dotovat ze svých municipálních rozpočtů.

Dalším poplatkem, který se významně podílel na příjmech z místních poplatků, byl místní poplatek za užívání veřejného prostranství. Jde o poplatek, jehož výnosy jsou druhé nejvyšší ze všech zmíněných místních poplatků. Tento poplatek je nasazován u většiny obcí, konkrétně, za rok 2016 u 2 951 obcí v České republice. Jeho procentuální podíl na výnosech z místních poplatků osciluje v rozmezí 10 % až 12,5 %.

V pořadí třetím nejvýnosnějším poplatkem je poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Tento poplatek je nejčastěji vybírán v lázeňských nebo rekreačních místech, tzn. v obcích do jejichž katastru spadají příslušná lázeňská a rekreační místa. Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt se na celkové vybrané sumě z místních poplatků podílí 6 % až 6,8 %.

Naopak nejnižší příjmy plynou z poplatku za zhodnocení stavebního pozemku (0,2 % až 0,32 %), z poplatku za povolení k vjezdu motorového vozidla do vybraných míst a částí měst (0,35 % až 0,4 %) a třetím nejméně výnosným místním poplatkem je poplatek ze vstupného, kterým svým procentním podílem na výnosu dosahuje kolem 1 % až 1,2 %.

V pomyslném středu, co se týče výnosnosti stojí poplatek z ubytovací kapacity, poplatek ze psů.

Co se týká zhodnocení podílu místních poplatků na celkových příjmech obcí za poslední dva roky, tedy 2015 a 2016, je stav následující: Celkové příjmy obcí za rok 2015 byly rovny 254,3 mld. Kč a celkové příjmy obcí z místních poplatků 5 121 899,47 tis. Kč. To znamená, že výnosy z místních poplatků se na celkových příjmech obcí podílely jen 2,01 %. V roce 2016 byla situace podobná celkové příjmy z místních poplatků sice mírně vzrostly na 5 174 926, 60 tis. Kč ale nárůst byl zaznamenán i co se týče celkových příjmů, tedy na částku

262,8 mld. Kč. To značí, že výnosy z místních poplatků na celkových příjmech obcí podílely jen 1,97 procenty, tedy o 0,04 % méně než v roce 2015.

Tabulka 4-1 Vybrané objemy z místních poplatků za rok 2016 (v mil. Kč)

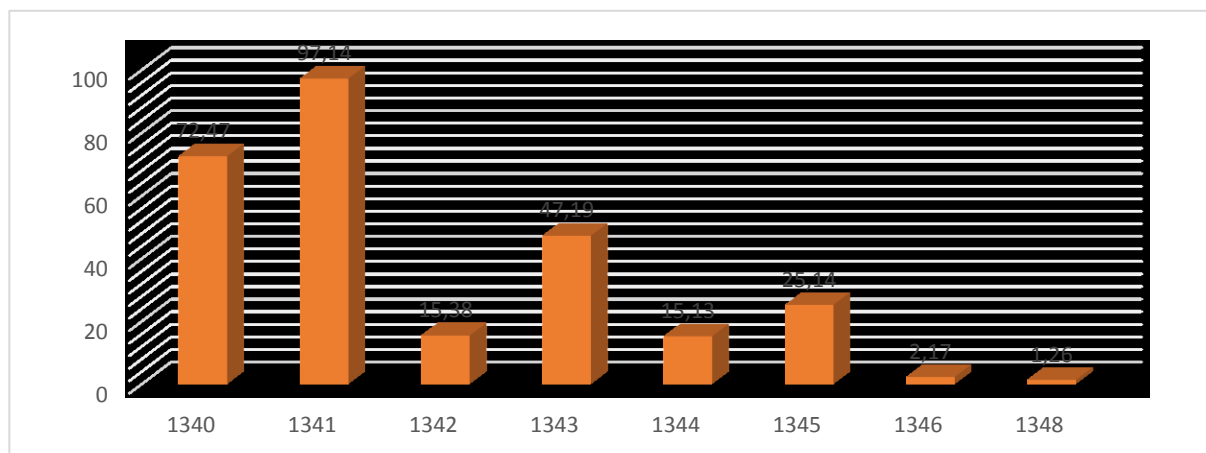
	2016
1340: Poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady	3 579 mil. Kč
1341: Poplatek ze psů	274 mil. Kč
1342: Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	351 mil. Kč
1343: Poplatek za užívání veřejného prostranství	621 mil. Kč
1344: Poplatek ze vstupného	62 mil. Kč
1345: Poplatek z ubytovací kapacity	252 mil. Kč
1346: Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem	18 mil. Kč
1347: Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	-
1348: Poplatek za zhodnocené stavebního pozemku	17 mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Následující graf 4-2 znázorňuje, kolik procent obcí, ukládá na svém území dané místní poplatky. Jde vlastně o vážený aritmetický průměr procentního využití daných poplatků jednotlivých skupin obcí. Jak je vidět a jak již bylo zmíněno, nejvíce ukládaným místním poplatkem je poplatek ze psů. Tento poplatek vybírá přes 97 % sledovaných obcí. A naopak nejméně ukládaným místním poplatkem je poplatek za zhodnocení stavebního poplatku, který vybírá pouhé 1,26 % sledovaných obcí.

Pro přehlednost bude v některých grafech místo názvu daných místních poplatků použito označení podle druhového třídění rozpočtové skladby (čísla položek) užívané ministerstvem financí České republiky.

Graf 4-2 Čestnost využití místních poplatků v obcích České republiky v roce 2016 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Zhodnocení vybraných místních poplatků podle velikostní struktury obcí v České republice

Poněvadž v České republice je velmi rozdrobené osídlení s převahou malých obcí, pro účely dělení výnosů z místních poplatků do rozpočtu obcí za rok 2016 podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Pro zhodnocení místních poplatků podle velikostní struktury obcí České republiky byly vybrány ty poplatky, které mají největší podíl na celkových příjmech obcí. Jsou to tedy místní poplatky:

- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství.

Tyto místní poplatky jsou vybírány celkem v 5 303 obcí České republiky, tedy 84,74 % ze všech obcí ČR, z celkového počtu obcí, 955 obcí nezavedlo v roce 2016 ani jeden ze tří vybraných místních poplatků. Nejpočetnější skupinou obcí jsou obce z velikostní kategorie od 51 do 2 000 obyvatel, kdy tyto vybrané místní poplatky zavedlo v roce 2016 celkem 86,37 % obcí, tedy 4 580 obcí z celkového počtu 5 303 obcí. Do celkového počtu 5 303 jsou započítána i velká města jako Brno, Ostrava, Plzeň či hlavního města Praha. Naopak nejnižší procento obcí, které zavedly tyto vybrané poplatky, tvoří obce s počtem obyvatel nad 30 001. V procentuálním vyjádření necelých 0,6 % z celkového počtu 5 303 obcí. Tuto velikostní kategorii z větší části reprezentují krajská města.

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů nejvíce využívají obce velikostní kategorie od 51 obyvatel do 2 000 obyvatel, tj. 87 % obcí z celkového počtu 4 532 obcí. Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt rovněž v největší míře využívají obce od 51 do 2 000 obyvatel, jedná se o 80,56 % obcí z celkového počtu 962 obcí. I u třetího vybraného poplatku, tedy poplatku za užívání veřejného prostranství je nejvyšší procentuální podíl u obcí od 51 do 2 000 obyvatel a to 77,09 % obcí z celkového počtu 2 951 obcí.

V roce 2016 Brno zavedlo všechny tři vybrané MP, díky tomu vybralo částku 291 542,40 tis. Kč. Ostrava jen dva MP – poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu a poplatek za využívání veřejného prostranství. Pomocí těchto MP vybrala 158 276,46 tis. Kč. Plzeň zavedla v roce 2016 jen jeden

z vybraných MP, tedy poplatků za lázeňský nebo rekreační pobyt. Suma vybraná za díky tomuto poplatku činí 9 190,46 tis. Kč. Praha v roce 2016 zavedla dva z těchto tří MP – poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatek za užívání veřejného prostranství. Celková částka činí 443 511,62 tis. Kč. Poslední dvě jmenovaná města využívají poplatek za komunální odpad (zákon o odpadech) namísto MP za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

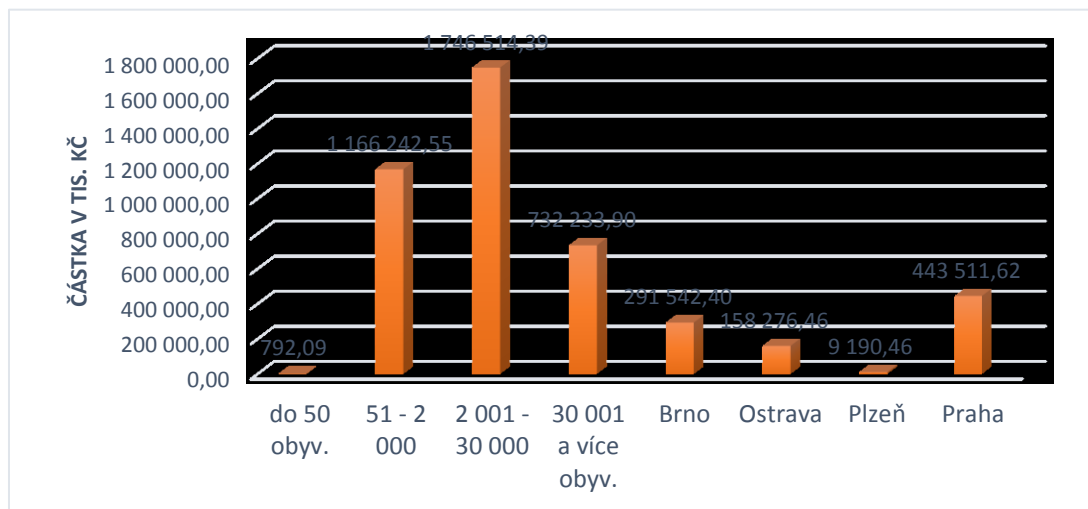
Tabulka 4-2 Procento obcí využívající daný poplatek v roce 2016

	do 50 obyv.	51 – 2 000	2 001 - 30 000	30 001 a více obyv.	Praha, Plzeň, Brno, Ostrava	celkem obcí	vážený průměr
1340: poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady	0,82 %	87,09 %	11,54 %	0,55 %	0,04 %	4 532	85,46 %
1342: poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	0,10 %	80,56 %	17,78 %	1,35 %	0,21 %	962	18,14 %
1343: poplatek za užívání veřejného prostranství	0,03 %	77,13 %	21,65 %	1,05 %	0,14 %	2 951	55,65 %
počet obcí ve skupině	39	4 580	649	31	4	5 303	x
% podíl	0,74 %	86,37 %	12,24 %	0,58 %	0,08 %	100 %	

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Velikostní kategorie obcí do 50 obyvatel vybrala na těchto třech poplatcích částku 792,09 tis. Kč, kdy největší podíl na celkové sumě má poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. U skupin obcí s počtem obyvatel od 51 do 2 000 je konečná suma vybraná z těchto třech vybraných MP 1 166 242,55 tis. Kč. Nejvyšší příjem z vybraných MP, tedy částku 1 746 514,39 tis. Kč, vybraly obce s počtem obyvatel od 2 001 do 30 000. I v tomto případě největší podíl zde má MP za provoz systému nakládání s komunálními odpady. Obce z velikostní skupiny 30 001 a více obyvatel, zde se jedná především o krajská města, pomocí těchto místních poplatků vybraly celkem 732 233,90 tis. Kč (viz. graf 4-3).

Graf 4-3 Příjem dosažený z vybraných místních poplatků dle velikostních kategorií za rok 2016 (v tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

4.2.1 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vybíralo v roce 2016 celkem 4 532 obcí České republiky včetně velkých měst jako Brno a Ostrava. Na celkových příjmech se tento MP podílel 89,17 %. Pro zajímavost v roce 2016 vybíralo poplatek za komunální odpad celkem 1 117 obcí (podle RUD položka číslo 1337), který obce nemohou současně vybírat s místním poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů je poplatkem, který má v rámci místních poplatků dominantní postavení u obcí s počtem od 51 až 2 000 obyvatel, kdy tento poplatek zavedlo 87,06 % obcí. Pomocí tohoto místního poplatku obce z této velikostní kategorie za rok 2016 vybraly celkem 1 043 367,15 tis. Kč, což na jednoho obyvatele činí 499,64 Kč za rok.

Tabulka 4-3 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů za rok 2016

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obcí v %	Celkový počet obyvatel	Výsledek od počátku roku (v tis. Kč)
0 až 50 obyvatel	37	0,82 %	1 533	791,85
51 až 2 000 obyvatel	3 945	87,09 %	2 088 226	1 043 367,15
2 001 až 30 000 obyvatel	523	11,55 %	3 135 330	1 542 636,27
30 001 a více obyvatel	25	0,55 %	1 488 418	625 428,24
celkem	4 530	100 %	6 713 507 obyv. **	3 212 224 tis. Kč *

* jde o příjem z MP v ČR bez Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

** jde o počet obyvatel ČR sníženy o obyvatele Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Druhá nejčastější skupina obcí využívající tento místní poplatek je velikostní kategorie obcí od 2 001 až 30 000 obyvatel. Počet obcí, které místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů zavedlo, je 523 z celkového počtu 4 530 vybraných obcí České republiky (bez Brna a Ostravy). Pomocí tohoto MP byl vybrán peněžní obnos 1 542 636,27 tis. Kč. I když je výsledná suma vyšší, než u obcí s počtem obyvatel od 51 do 2 000, průměrný příjem z poplatku na jednoho obyvatele činí o 7,62 Kč méně, tedy 492,02 Kč za rok.

U skupiny obcí do 50 obyvatel zavedlo tento místní poplatek 38 obcí z celkového počtu analyzovaných obcí, v procentuálním vyjádření pouze 0,82 % obcí. Konečný součet vybraných finančních prostředků za tento MP v této velikostní kategorii činil 791,85 tis. Kč, přepočteno na jednoho obyvatele to činí 516,54 Kč za rok. Příkladem může být obec Chýstovice, kdy s celkovým počtem obyvatel 32, tento poplatek na jednoho obyvatele činí 93,75 Kč. Opačným příkladem může být obec Vysoká, nacházející se v Pardubickém kraji, s celkovým počtem obyvatel 30, kdy tento MP činí 1 695 Kč na jednoho obyvatele za rok.

V roce 2016 zavedlo tento MP dohromady 25 obcí velikostní kategorie obcí s počtem obyvatel od 30 000 a více, tedy jen 0,55 % vybraných obcí pro tuto analýzu. Výsledná peněžní částka v této velikostní kategorii činí 625 428,24 tis. Kč, po přepočtení na jednoho obyvatele tedy okolo 420 Kč za jeden rok. V této kategorii se nachází především krajská města jako České Budějovice, Jihlava, Liberec, Olomouc, Pardubice, Ústí nad Labem a Zlín. Například u města Zlín činí MP průměrně 402 Kč i když město stanovilo výši poplatku pro poplatníky na rok 2016 ve výši 500 Kč, ale děti do 18 let a senioři nad 65 let platí pouze 300 Kč za rok.

Tento poplatek v rámci velkých měst zavedlo v roce 2016 Brno a Ostrava, tedy pouze 0,04 % ze všech 4 532 obcí, které v roce 2016 zavedlo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Brno pomocí tohoto MP vybralo celkem 239 262,77 tis. Kč, což na jednoho obyvatele činí 634,60 Kč za rok. V Ostravě výnosy z tohoto MP byly 127 896,59 tis. Kč, na jednoho občana připadá tedy zhruba 437 Kč za rok.

Tabulka 4-4 Příjem z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů u velkých měst za rok 2016

Obec	Počet obyvatel	Výsledek od počátku roku	Příjem z poplatku na obyvatele
Brno	377 028	239 262,77 tis. Kč	634,60 Kč
Ostrava	292 681	127 896,59 tis. Kč	436,98 Kč

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

Průměrný příjem z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na jednoho obyvatele v celé České republice činí 340 Kč na osobu. U všech skupin obyvatel je příjem z tohoto poplatku nad průměrem. U měst jako Brno a Ostrava je průměrný příjem z tohoto MP vysoce nad celorepublikovým průměrem. Kdy u Brna rozdíl činí dokonce necelých 300 Kč na osobu. Celková suma vybraná pomocí tohoto poplatku za rok 2016 činí 3 579 382,87 tis. Kč.

Tabulka 4-5 Příjem z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu na obyvatele v Kč v roce 2016

Velikostní kategorie	Příjem z poplatku na obyvatele (v Kč)
0 až 50	516,54
51 až 2 000	499,64
2 001 až 30 000	492,02
30 001 a více	420,20
Průměrný příjem v ČR	339,50

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče poplatku za komunální odpad, podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, tento poplatek v roce 2016 zavedlo 1 117 obcí ze všech obcí České republiky, tedy 17,85 % obcí. Díky tomuto poplatku obce za rok 2016 vybraly částku 1 220 183,87 tis. Kč, a to hlavně díky hlavnímu městu Praha. Praha se na celkové sumě za tento poplatek podílela více než z poloviny, okolo 57 %. Vyjádřeno penězi 700 084,48 tis. Kč. Příjem na jednoho obyvatele činí okolo 553 Kč. Druhý největší podíl na celkové sumě za tento poplatek má Plzeň, kdy díky tomuto poplatku vybrala částku 44 512,88 tis. Kč. Po přepočtení na jednoho obyvatele tedy okolo 262 Kč. Dále pak za zmínku stojí města jako Hradec Králové, Opava, Třebíč a Uherský

Brod, která se na výsledné částce výrazně podílela. Naopak obec, která na tomto poplatku žádného příjmu nedosáhla je obec Mankovice, kdy částka šla do mínusu, tedy – 14 877 Kč.

Tabulka 4-6 Příjem z poplatku za komunální odpad u Plzně a Prahy za rok 2016

Obec	Počet obyvatel	Výsledek od počátku roku	Příjem z poplatku na obyvatele
Plzeň	169 858	44 512,88 tis. Kč	262,05 Kč
Praha	1 267 449	700 084,48 tis. Kč	552,35 Kč

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

4.2.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt v roce 2016 vybíralo 962 obcí z celkového počtu analyzovaných obcí, včetně Brna a hlavního města Prahy. V procentuálním vyjádření je to 18,14 %. Na celkových příjmech obcí se za rok 2016 poplatek za lázeňský a rekreační pobyt podílel 6,79 %.

I místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt zavádějí nejčastěji obce s počtem obyvatel od 51 do 2 000. Celkově tento poplatek zavedlo 775 obcí za rok 2016, v procentuálním vyjádření téměř 81 % z celkového počtu vybraných obcí. Pomocí tohoto poplatku obce vybraly celkem 84 075,3 tis. Kč, což na jednoho obyvatele činí 179,69 Kč. Zde je nutné jmenovat obce jako je např. Lipno nad Vltavou, kde příjem na jednoho obyvatele činí téměř 6 850 Kč. Je to z toho důvodu, že se jedná o velmi navštěvovanou lokalitu a sazba poplatku je uložena v maximální možné výši, tj. 15 Kč za osobu a každý i započatý den pobytu. Dále bych zmínila Černou v Pošumaví, která leží na břehu Lipenského jezera a nachází se blízko historických míst jako je např. Český Krumlov nebo Vyšší Brod. Zde je příjem na osobu ve výši zhruba 1 190 Kč, a i zde je v obecně závazné vyhlášce stanovena maximální sazba poplatku. Naopak v obci Zhoř u Mladé Vožice, kde příjem na obyvatele zde dosahuje částky 42 Kč, i když sazba poplatku činí také 15 Kč za osobu a každý i započatý den pobytu.

Druhou nejčastěji využívající skupinou obcí jsou obce od 2 001 až 30 000 obyvatel, tedy 17,81 % obcí z celkového počtu obcí, které mají tento MP zavedený. Přestože je v této skupině obcí o 663 260 obyvatel více než ve skupině obcí od 51 do 2 000 obyvatel, vybraná částka za MP je nižší, tedy 75 602, 85 tis. Kč. Po přepočtení tohoto poplatku na obyvatele je příjem z MP okolo 65 Kč. Zde za zmínku rozhodně stojí Mariánské Lázně, kde výnosy z tohoto poplatku činí cca 11 906,54 tis. Kč. Příjem na jednoho obyvatele činí téměř 905 Kč, jedná se taktéž o velmi navštěvovanou lokalitu a sazba poplatku je uložena v maximální výši, tedy 15 Kč za osobu a každý i započatý den pobytu. Dále stojí za zmínku Náchod, kde příjem na jednoho obyvatele činí 5,4 Kč. Celkový příjem z MP u města Náchod se rovnají sumě 109,28 tis. Kč.

Zde je sazba poplatku rozdělena podle sezóny, tedy v době sezóny (květen-září) 10 Kč/den a mimo sezónu (říjen-duben) 5 Kč za osobu a každý i započatý den.

Tabulka 4-7 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt za rok 2016

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obcí v %	Celková počet obyvatel	Výsledek od počátku roku (v tis. Kč)
0 až 50 obyvatel	1	0,10 %	15	0,00
51 až 2 000 obyvatel	775	80,73 %	466 931	84 075,30
2 001 až 30 000 obyvatel	171	17,81 %	1 130 191	75 602,85
30 001 a více obyvatel	13	1,35 %	730 328	30 424,12
Celkem	960	100 %	2 327 465 obyv. **	190 102,27 tis. Kč *

* jde o příjem z MP v ČR bez Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

** jde o počet obyvatel ČR snížený o obyvatele Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

U skupiny do 50 obyvatel zavedla jen jedna obec tento poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, tedy 0,1 % z celkového počtu 960 obcí. Tou obcí je obec Čilá, která leží v okrese Rokycany, který se nachází v kraji Plzeňském. Výsledná částka z MP za rok 2016 činí 0 Kč, v obecně závazné vyhlášce je sazba poplatku uložena v maximální výši, tj. 15 Kč za osobu a každý i započatý den pobytu.

Poslední velikostní skupinou obcí jsou obce, které mají 30 001 a více obyvatel, kdy tento MP zavedlo celkem 13 obcí, tedy 1,35 % z celkového počtu 960 obcí. Tato skupina vybrala v roce 2016 na místním poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt celkově 30 424,12 tis. Kč, na jednoho obyvatele zhruba 42 Kč. Jsou to opět především krajská města – České Budějovice, Karlovy Vary, Liberec a Olomouc a další. Za zmínku především stojí Karlovy Vary, kde příjem na jednoho obyvatele činí kolem 415 Kč. Celkový výnos z tohoto MP činí 20 454,96 tis. Kč. Sazba poplatku činí 15 Kč za osobu a každý i započatý den pobytu. Opačným příkladem může být Chomutov, kde příjem na jednoho obyvatele činí 0,5 Kč. V řeči peněz činí výnos z tohoto poplatku cca 24,53 tis. Kč. I zde je sazba poplatku maximální.

V rámci měst jako Brno, Praha, Plzeň a Ostrava zavedly tento poplatek pouze 2 města, a to Brno a hlavní město Praha, tedy 0,21 % obcí z celkového počtu 962 obcí. Hlavní město Praha vybralo celkem 158 334,02 tis. Kč, po přepočtení na jednoho obyvatele zhruba 125 Kč, např. oproti Karlovým Varům je to o 290 Kč méně. Sazba poplatku v Praze činí 15 Kč za osobu

a každý i započatý den pobytu. V Brně výnosy z MP dosáhli 2 970,23 tis. Kč, což činí na jednoho obyvatele cca 8 Kč.

Tabulka 4-8 Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt u velkých měst za rok 2016

Obec	Počet obyvatel	Výsledek od počátku roku	Příjem z poplatku na obyvatele
Brno	377 028	2 970,23 tis. Kč	7,87 Kč
Praha	1 267 449	158 334,02 tis. Kč	124,92 Kč

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

V tomto případě tabulka 4-9 představuje příjem na obyvatele z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, kdy průměrný příjem činí zhruba 34 Kč. Pouze u obcí do 50 obyvateli nelze jednoznačně určit. Největší rozdíl oproti průměru můžeme vidět u skupiny s 51 až 2 000 obyvateli. Tento rozdíl činí téměř 145 Kč na osobu. Naopak u Brna můžeme pozorovat, že průměrný příjem na jednoho obyvatele činí okolo 8 Kč, což je daleko pod průměrem České republiky.

Tabulka 4-9 Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt na obyvatele v Kč v roce 2016

Velikostní kategorie	Příjem z poplatku na obyvatele (v Kč)
0 až 50	0,00
51 až 2 000	179,69
2 001 až 30 000	65,16
30 001 a více	41,66
Průměrný příjem v ČR	33,33

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství vybíralo za rok 2016 celkem 2 951 obcí z celkového počtu analyzovaných obcí, včetně hlavního města Prahy, Plzně, Brna a Ostravy. V procentuálním vyjádření tedy 55,65 % obcí. Na celkových příjmech obcí se tento poplatek podílel 12 %.

Jako i u předcházejících dvou místních poplatků, tak i poplatek za užívání veřejného prostranství využívají především obce, které spadají do velikostní kategorie s počtem obyvatel od 51 až 2 000. Dohromady poplatek zřídilo 2 276 obcí z celkového počtu 5 303 obcí, tedy 77,23 % (bez Prahy, Plzně, Brna a Ostravy). Pomocí tohoto MP obce vybraly celkem cca 38 800 tis. Kč. Průměrný příjem z poplatku za užívání veřejného prostranství na jednoho obyvatele činí 22,44 Kč. Výjimku ale tvoří několik obcí, u nichž příjem z místního poplatku na obyvatele přesahuje průměrný příjem z tohoto poplatku. Jde například o Chotilsko, Potůčky, Sedlečko u Soběslavě. U obce Chotilsko příjem z tohoto poplatku na obyvatele dělá přes 2 782 Kč, u obce Potůčky 4 018 Kč, u obce Sedlečko u Soběslavě dokonce 5 504 Kč. U všech

vyjmenovaných obcí může být nadprůměrný příjem na obyvatele dosažen tím, že se jedná o turisticky hojně navštěvované obce a v každé obci se jak pro turisty, tak pro občany pořádá řada různých kulturních a sportovních akcí.

Ve velikostní kategorii obyvatel od 2 001 až 30 000 zavedlo poplatek za užívání veřejného prostranství 639 obcí, tedy 21,68 % z celkového počtu 2 947 obcí. Průměrný příjem v této skupině činí o 12,96 Kč více než u skupiny obcí s počtem obyvatel od 51 do 2 000, to znamená, že každý občan v průměru přispěl částkou ve výši 35 Kč. Za zmínění stojí Hradec Králové, kde průměrný příjem z tohoto místního poplatku na obyvatele činí 1 245 Kč. Naopak například v obci Jistebnice průměrný příjem z tohoto MP na obyvatele činí 4 Kč, u obce Lány průměrný příjem z tohoto MP na obyvatele dosahuje dokonce jen 0,5 Kč. Je to dáno tím, že obce Lány a Jistebnice jsou menší obce v této kategorii, kdy na jejich území dochází jen zřídka k událostem, z nichž se daný poplatek vybírá. Jedná se např. o provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto místa pro kulturní, sportovní nebo reklamní akce.

Tabulka 4-10 Poplatek za užívání veřejného prostranství za rok 2016

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obcí v %	Celkový počet obyvatel	Výsledek od počátku roku (v tis. Kč)
0 až 50 obyvatel	1	0,03 %	38	0,24
51 až 2 000 obyvatel	2 276	77,23 %	1 728 870	38 800,10
2 001 až 30 000 obyvatel	639	21,68 %	3 707 351	131 275,27
30 001 a více obyvatel	31	1,05 %	1 758 525	76 381,54
Celkem	2 947	100 %	7 194 784 obyv. **	246 457,15 tis. Kč*

* jde o příjem z MP v ČR bez Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

** jde o počet obyvatel ČR snížený o obyvatele Prahy, Plzně, Ostravy a Brna

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

U skupiny obcí do 50 obyvatel zavedla tento poplatek jen 1 obec z celkového počtu 2 947 obcí, tedy jen 0,03 % obcí. Tou obcí, která tento poplatek v roce 2016 zavedla je obec Radějovice, která leží v okrese Strakonice, který se nachází v Jihočeském kraji. Při celkovém počtu obyvatel 38 a příjmem, který činí 240 Kč za MP, vychází po přepočtu na obyvatele, průměrný příjem 6,32 Kč.

Poslední kategorií obcí jsou obce s počtem přesahující 30 001 a více obyvatel. V této skupině zavedlo tento MP dohromady 31 obcí z celkového počtu 2 947 obcí (bez Prahy, Plzně, Brna a Ostravy). V procentuálním vyjádření tedy 1,05 % analyzovaných obcí. Pomocí

místního poplatku za užívání veřejného prostranství obce vybraly celkem 76 382 tis. Kč. Průměrný příjem na jednoho obyvatele z tohoto MP činí 43,44 Kč. U poplatku za užívání veřejného prostranství je zajímavé, že tento MP zavedla v roce 2016 všechna krajská města České republiky (viz. příloha 2). Mimo krajská města stojí za povšimnutí Příbram, kde průměrný příjem na obyvatele činí cca 170 Kč nebo Most kde průměrný příjem na obyvatele dosáhnul za rok 2016 částky okolo 145 Kč.

Jak bylo už zmíněno, tento MP zavedla všechna krajská města, takže i Brno, Ostrava, Plzeň a hlavní město Praha. Z celkového počtu 2 951 obcí, tedy 0,14 %. Dohromady tato města za tento MP vybrala 374 057,33 tis. Kč. Největší sumu vybrala Praha celkem 285 177,60 tis. Kč, kdy průměrný příjem na obyvatele činí 225,01 Kč. Naopak nejméně vybrala Plzeň, tedy 9 190,46 tis. Kč, na jednoho občana vycházelo 54,11 Kč.

Tabulka 4-11 Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství u velkých měst za rok 2016

Obec	Počet obyvatel	Výsledek od počátku roku	Příjem z poplatku na obyvatele
Brno	377 028	49 309,40 tis. Kč	130,78 Kč
Ostrava	292 681	30 379,87 tis. Kč	103,79 Kč
Plzeň	169 858	9 190,46 tis. Kč	54,11 Kč
Praha	1 267 449	285 177,60 tis. Kč	225,01 Kč

Zdroj: ČSÚ, Monitor státní pokladna, vlastní zpracování

U poplatku za užívání veřejného prostranství v přepočtu na jednoho obyvatele průměrný příjem v ČR dosahuje cca 59 Kč. Z tabulky 3-15 lze získat informace o příjmu z tohoto MP na jednoho obyvatele. Jak je vidět všechny skupiny obcí dosahují výrazného podprůměrného příjmu na jednoho obyvatele. Největší rozdíl je u skupiny do 50 obyvatel, kdy rozdíl činí okolo 53 Kč. Naopak u měst jako Brno, Ostrava, Plzeň a Praha je průměrný příjem na obyvatele vysoce nad celorepublikovým průměrem.

Tabulka 4-12 Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství na obyvatele v Kč v roce 2016

Velikostní kategorie	Příjem z poplatku na obyvatele (v Kč)
0 až 50	6,32
51 až 2 000	22,44
2 001 až 30 000	35,41
30 001 a více	43,44
Průměrný příjem v ČR	58,85 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Údaje vyjadřující průměrný podíl příjmů z místních poplatků na jednoho obyvatele vyjadřuje tabulka 4-13. Porovnáme-li všechny velikostní skupiny obyvatel, zjistíme, že průměr na jednoho obyvatele se může lišit až několikanásobně.

Tabulka 4-13 Příjem z místních poplatků za rok 2016 na jednoho obyvatele v Kč

	do 50 obyv.	51 – 2 000	2 001 - 30 000	30 001 a více	Brno	Ostrava	Praha	Plzeň	Průměr v ČR
1340: poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady	517	500	492	420	635	437	-	-	340
1342: poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	0	180	65	42	8	-	125	-	33
1343: poplatek za užívání veřejného prostranství	6	22	35	43	131	104	225	54	59
Celkem	523	702	593	505	773	541	350	54	432

Zdroj: vlastní zpracování

Průměrného příjmu na obyvatele za všechny obce České republiky, který je roven 432 Kč, nedosáhly dvě obce. Jde o Prahu a Plzeň. Což je především zapříčiněno absencí poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů z důvodu využívání poplatku za komunální odpad, jehož použití vylučuje výběr místního poplatku na provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů.

Nejčastěji nasazovaným místním poplatkem mezi všemi kategoriemi obcí je poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů, který byl v roce 2016 zaveden 4 532 obcemi, včetně Brna a Ostravy. Výnos se mezi skupinami obcí pohybuje od 420 Kč až 635 Kč na osobu. Zajímavým faktem je, že všechny analyzované skupiny obcí s různým počtem obyvatel mají výnos z tohoto poplatku daleko vyšší, než je republikový průměr, který je roven 340 korunám. Tento poplatek je na prvním místě, co se týče procentního zastoupení v celkové částce vybrané na místních poplatcích za celou Českou republiku za rok 2016 a to s 69,17 %, díky němuž do obecních rozpočtů obcí plyne v porovnání s ostatními poplatky nesrovnatelně více finančních prostředků.

Druhým nejčastěji zaváděným místním poplatkem ve všech kategoriích obcí podle počtu obyvatel je poplatek za užívání veřejného prostranství, který v roce 2016 zavedlo 2 951 obcí. Pomocí tohoto poplatku se vybralo 620 514,48 tis. Kč. Tento poplatek má průměrný příjem od 6 Kč na osobu, v případě Prahy až do 225 Kč na jednoho obyvatele. Analyzované obce mají výnos z tohoto poplatku výrazně nižší, než je státní průměr (mimo Brna, Ostravy a Prahy), který je roven 59 Kč. Celkově se tento poplatek na celkové částce z MP za rok 2016 podílí 11,99 %.

Třetím místním poplatkem je poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Ten zavedlo dohromady 962 obcí. Celková suma vybraná díky tomuto poplatku za rok 2016 činí 351 406,51 tis. Kč. Výrazným dílem se na této sumě podílela Praha, která za tento místní poplatek vybrala 158 334,02 tis. Kč, zde činí průměrný příjem až 125 Kč na osobu a každý i započatý den pobytu. Republikový průměr u tohoto poplatku činí 33 Kč a ostatní analyzované velikostní kategorie tento průměr převyšují. Co se týče procentního zastoupení v celkové částce vybrané na místních poplatcích za celou ČR za rok 2016, tento MP dosahuje 6,79 %.

Nejlépe se dařilo díky těmto MP obcím s počtem obyvatel od 2 001 až 30 000, kdy za rok 2016 vybrali 1 746 514,39 tis. Kč, největší podíl na celkové částce měl místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání, a odstraňování komunálních odpadů. Druhou skupinou obcí, kde vybrané místní poplatky přesáhly miliardu korun, je skupina obcí s počtem obyvatel od 51 do 2000. Pomocí těchto poplatků obce dohromady vybraly částku 1 166 242,55 tis. Kč. Obce s počtem obyvatel do 50 vybrali ze všech kategorií nejméně, ale to se dalo předpokládat při tak nízkém počtu obcí, které tyto vybrané poplatky za rok 2016 zavedli. Suma, kterou tyto obce vybrali dosáhla částky 792,09 tis. Kč. Poslední kategorii reprezentovali obce s počtem obyvatel nad 30 000. Mimo krajská města, se zde nacházeli obce jako Mladá Boleslav, Karviná, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a mnoho dalších. Tato skupina obcí vybrala na těchto poplatcích celkový obnos 732 233,90 tis. Kč.

V rámci měst jako Brno, Ostrava, Plzeň a Praha, nejlépe na tom, co se týče souhrnné vybrané částky, byla Praha. Praha zavedla, z vybraných třech poplatků, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a poplatek za užívání veřejného prostranství. I přes absenci poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vybrala sumu 443 511,62 tis. Kč. Naopak Brno zavedlo v roce 2016 všechny tři vybrané místní poplatky. Pomocí těchto poplatků Brno vybralo sumu 291 542,40 tis. Kč. Brno v roce 2016 zavedlo všechny místní poplatky, tedy až na poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Ostrava zavedla poplatek za užívání veřejného prostranství a poplatek za provoz systému

nakládání s komunálními odpady, zde celková částka činí 158 276,46 tis. Kč. Jako jediná Ostrava, co se týče krajských měst, v roce 2016 zavedla poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Jediný poplatek, z těchto vybraných poplatků, který Plzeň v roce 2016 zavedla byl poplatek za užívání veřejného prostranství. Za tento poplatek vybrala Plzeň částku 9 190,46 tis. Kč. Další poplatky, které Plzeň v roce 2016 zavedla jsou poplatek ze psů a poplatek z ubytovací kapacity.

Tabulka 4-14 Celkový příjem za vybrané místní poplatky za rok 2016 (v tis. Kč)

	do 50 obyv.	51 - 2 000	2 001 - 30 000	30 001 a více obyv.
Počet obcí	39	4 580	649	31
Příjem z MP (1340, 1342, 1343)	792,09	1 166 242,55	1 746 514,39	732 233,90
	Praha, Plzeň, Brno, Ostrava			
Počet obcí	4			
Příjem z MP (1340, 1342, 1343)	Brno	Ostrava	Plzeň	Praha
	291 542,40	158 276,46	9 190,46	443 511,62

Zdroj: vlastní zpracování

Celkový příjem z vybraných místních poplatků za všechny velikostní skupiny obcí, tedy za 5 303 obcí, za rok 2016 činí 4 548 303,87 tis. Kč. Tato suma zahrnuje i částky vybrané u měst jako Brno, Ostrava, Plzeň a hlavní město Praha. Průměr na jednoho obyvatele, zahrnující pouze tři vybrané místní poplatky, činí zhruba 446 Kč. Tedy o něco málo více než celorepublikový průměr z daných místních poplatků.

Tabulka 4-15 Souhrnné ukazatele vybraných místních poplatků za rok 2016

Celkový příjem z MP	Počet obcí	Počet obyvatel
4 548 303,87 tis. Kč	5 303	10 205 058

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Funkce místních poplatků

Funkce místních poplatků nelze plošně a jednoznačně definovat. Obě funkce se vzájemně prolínají a u jednotlivých druhů místních poplatků převažuje buď funkce regulační nebo fiskální. Místní poplatky je možné regulovat zejména výskytem psů v určitých lokalitách, dobou užívání veřejného prostranství (např. při opravách domů), vjezd do historických částí měst nebo hudební produkci a v minulosti též výskytem výherních hracích přístrojů.

Typickým představitelem místních poplatků, které plní fiskální funkci lze jednoznačně prohlásit místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů. Cílem tohoto MP je vynucení spoluúčasti obyvatelstva na

svoz a likvidaci tuhého komunálního odpadu. Jako vedlejší produkt, ale neméně důležitý, se objevují tendence obyvatelstva k třídění odpadů. U tohoto poplatku je zajímavé, ač byl zaveden pro svou fiskální funkci, z dlouhodobého hlediska poskytuje do jisté míry i funkci regulační.

Jediným představitelem plnící pouze rozpočtovou funkci je tak místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. U tohoto poplatku není důvod, proč by obec měla nějakou činnost regulovat. V tomto případě jde pouze o získání finančních prostředků od vlastníků stavebních pozemků, jako příspěvek na vybudování např. inženýrských sítí. Ostatní poplatky nemají příliš významný rozpočtový význam, a proto můžeme říci, že plní spíše funkci regulační. Výjimku mohou tvořit místa soustředěného turistického ruchu, kde dochází k zásadnímu obratu v objemu vybraných poplatků. Příjmy z těchto poplatků, zejména poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek z ubytovací kapacity a poplatek ze vstupného, by zvláště v těchto turisticky významných destinacích měly sloužit k dalšímu kulturnímu nebo společenskému rozvoji obce.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce „Zhodnocení role místních poplatků v rámci hospodaření obcí ČR“ se zabývá charakteristikou a analýzou jednotlivých druhů místních poplatků, jež jsou nižší územně samosprávné celky – obce, oprávněny vybírat. Místní poplatky jsou nedílnou součástí rozpočtů obcí České republiky. Zákon č. 565/1990 Sb., vymezuje osm místních poplatků. Každá obec zavádí místní poplatky obecně závaznou vyhláškou, která stanoví konkrétní sazbu poplatku, splatnost, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové činnosti a případné osvobození od poplatků.

Důležité je, aby zavedení poplatku naplňovalo funkci fiskální nebo regulační. V případě funkce fiskální jde o to, aby výnos z poplatku posílil příjmovou stránku obecního rozpočtu. Funkce regulační slouží především k ovlivňování chování občanů tak, jak potřebuje obec. V mnoha případech se účinek zavedení poplatku špatně odhaduje, nicméně pokud poplatek neplní ani jednu ze zmiňovaných funkcí, je užitečnější jej zrušit.

Nejvýznamnějším poplatkovým příjmem pro většinu obcí je poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Ovšem rok od roku zvyšující se náklady na jeho provoz se staly závažným problémem pro mnoho obcí. V mnoha případech maximální výše na poplatníka nedostačovala na pokrytí nákladů a obce tak musely hledat finanční prostředky jinde.

Cílem diplomové práce bylo pomocí analýzy postihnout význam a roli místních poplatků v rozpočtech obcí v návaznostech na velikost obcí. Dále pak vývoj příjmů z jednotlivých místních poplatků za všechny obce České republiky v průběhu posledních 20 kalendářních let a zjistit, které místní poplatky obce zavádějí nejčastěji. Diplomová práce s pomocí použitých metod analýzy, komparace a syntézy poukazuje na rozmanitost spojenou s výběrem místních poplatků.

Stanoveného cíle bylo dosaženo analýzou vybraných finančních prostředků z jednotlivých druhů místních poplatků. Nejčastěji využívanými místními poplatky u obcí České republiky byly poplatek ze psů (97,08%), poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (72,42 %) a poplatek za užívání veřejného prostranství (47,16 %). Poplatky, které přinesly do rozpočtů obcí největší obnos byly poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (69,17 %), poplatek za užívání veřejného prostranství (11,99 %) a poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (6,79 %).

Z provedené analýzy lze vyvodit, že podíl na celkových příjmech všech srovnávaných velikostních skupin obyvatel je sice různý, ale zásadním způsobem nemůže ovlivnit příjmy plynoucí do rozpočtu obcí. Dá se tedy obecně říct, že místní poplatky nemají podstatný vliv na příjmy obcí. Při sestavování rozpočtu můžeme vycházet z údajů let předcházejících. Pokud nedojde k významným změnám (např. změna sazby, změna OZV), můžeme předpokládat, jak se bude jejich podíl vyvíjet v roce následujícím. Žádná právní norma obcím neukládá, jak nebo jakým způsobem budou využívat příjmy z těchto poplatků. Je tak jen na uvážení zastupitelstva při sestavování rozpočtu, zda tyto prostředky využijí zpátky v dotyčných oblastech, či nikoliv.

V úvodu stanovená hypotéza, že u všech velikostních kategorií obcí bude mít největší podíl na celkové částce místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů se nám podařilo potvrdit. Tento místní poplatek hraje významnou roli pro všechny skupiny obcí, jak už bylo zmíněno přináší do rozpočtů obcí nejvíce peněz. Druhou stanovenou hypotézu, že skupiny obcí s počtem obyvatel od 51 do 2 000 vybere vyšší částku na vybraných MP než skupina obcí s počtem obyvatel od 2 001 do 30 000, se podařilo vyvrátit. Ne vždy větší skupina obcí vybere vyšší částku než menší skupina obcí. I když většina obcí zavedla všechny tři analyzované místní poplatky, největší rozdíly byly mezi obcemi nalezeny v přepočtených výnosech na obyvatele.

Obecně lze říci, že čím větší obec, co do počtu obyvatel, tím více místních poplatků ukládá. S velikostí obcí a růstem počtu obyvatel souvisí i nárůst výdajů obcí na zabezpečení veřejných statků. Obce proto potřebují více finančních prostředků na uspokojení těchto potřeb a jednou z možností, jak těchto příjmů dosáhnout, je právě uložení místních poplatků i když se jedná pouze o doplňkový zdroj příjmů.

U některých místních poplatků by nebylo od věci, aby obce alespoň částečně vybrané prostředky investovaly do dané oblasti. Jde o to, aby např.:

- poplatky ze psů využít na udržování čistoty v obci (instalace sáčků na psí exkrementy, jejich úklid a ekologická likvidace),
- poplatky za užívání veřejného prostranství investovat do jeho obnovy (parková zeleň, lavičky),
- poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt využít na podporu cestovního ruchu (propagační materiály, infocentra).

Konečné rozhodnutí však záleží vždy na rozhodnutí zastupitelstva obce a jeho preferencích.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

- [1] JIRÁSKOVÁ, Zdena a Alena ŠNEBERKOVÁ. *Místní poplatky v praxi*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-099-1
- [2] PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8
- [3] PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4
- [5] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358
- [6] PELC, Vladimír. *Místní poplatky: oprávnění obcí, povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-150-5.
- [7] PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. Vyd. 2., dopl. Praha: Institut pro místní správu, 2008. Skripta. ISBN 978-80-86976-13-6.
- [8] PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5
- [9] ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. *Public finance*. 9th ed., McGraw-Hill international ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010. ISBN 978-0-07-126788-5.

Legislativa

- [10] ZÁKON č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- [11] ZÁKON č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
- [12] ZÁKON č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- [13] ZÁKON č. 185/2001 Sb., o odpadech

Internet

- [14] Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. 2008. [cit. 19.2.2018]. Dostupná z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=457&CT1=0>

- [15] Místní poplatek z ubytovací kapacity. 20.2.2014 [cit.19.2.2018]. Dostupná z WWW: <[http://www. http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6636715](http://www.denik.obce.cz/clanek.asp?id=6636715)
- [16] Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. 10.9.2014 [cit.19.2.2018]. Dostupná z WWW: <[http:// http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6663189](http://http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6663189)

SEZNAM ZKRATEK

MP	místní poplatek
ČR	Česká republika
LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
OVZ	obecně závazná vyhláška
ÚSC	územní samosprávný celek
PO	právnícká osoba
FO	fyzická osoba
DPFO	daň z příjmu fyzické osoby
DPPO	daň z příjmu právnické osoby
DPH	daň z přidané hodnoty

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27.4.2018

Netopilová Monika

Bc. Monika Netopilová

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Příjmy z místních poplatků obcí v České republice v letech 1997-2016

Příloha č. 2: Příjmy z místních poplatků krajských měst za rok 2016

Příloha č. 3: Koeficienty a násobky postupných přechodů

PŘÍLOHA 1

Příjem z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (v mil. Kč)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	493	494	358	400	1 703	4 089	4 215	4 408	4 985	5 078
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	5 621	4 058	4 075	4 054	3 453	3 091	3 484	3 534	3 566	3 579

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku ze psů v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Poplatek ze psů (v mil. Kč)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	161	170	182	191	197	205	214	279	282	277
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	277	287	287	281	287	286	281	277	277	274

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (v mil. Kč)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	191	203	211	232	251	238	252	289	297	297
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	312	309	282	284	302	304	301	304	324	351

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek za užívání veřejného prostranství (v mil. Kč)	805	738	716	645	618	614	615	627	611	615
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	639	710	632	626	682	655	629	634	632	621

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku ze vstupného v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek ze vstupného (v mil. Kč)	66	65	70	65	66	62	65	76	68	61
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	61	65	63	52	60	58	56	50	53	62

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku z ubytovací kapacity v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek z ubytovací kapacity (v mil. Kč)	70	66	67	69	71	70	69	117	131	135
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	144	146	135	147	166	188	216	224	240	252

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (v mil. Kč)	24	29	31	32	32	35	37	30	23	26
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	25	24	22	23	23	21	22	22	20	18

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (v mil. Kč)	0	720	659	722	795	832	876	930	989	1 052
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	1 154	1 164	1 055	928	1 306	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace v letech 1997-2016 (v mil. Kč)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku (v mil. Kč)	0	0	0	0	0	0	5	9	9	4
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	4	6	11	8	16	10	7	10	11	17

Zdroj: vlastní zpracování

PŘÍLOHA 2

Příjem z místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady v krajských městech za rok 2016 (v tis. Kč)

Poplatek za systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu (v tis. Kč)	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
	239 262,77	61 838,94	-	31 096,70	-	43 688,86	56 582,55
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	127 896,59	39 662,38	-	-	44 953,46	30 188,56	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za psa v krajských městech za rok 2016 (v tis. Kč)

Poplatek za psa (v tis. Kč)	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
	9 857,83	991,46	3 026,23	1 454,33	1 414,28	2 797,56	2 293,47
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	9 634,47	2 350,23	5 015,00	43 376,35	2 717,38	2 080,21	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v krajských městech za rok 2016 (v tis. Kč)

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (v tis. Kč)	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
	2 970,23	1 297,98	-	-	20 454,96	1 963,26	1 142,58
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	-	-	-	158 334,02	-	-	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za užívání veřejného prostranství v krajských městech za rok 2016
(v tis. Kč)

	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
Poplatek za užívání veřejného prostranství (v tis. Kč)	49 309,40	186,70	6 738,53	2 859,97	11 747,83	6 035,33	5 952,46
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	30 379,87	5 656,89	9 190,46	285 177,60	1 951,18	210,30	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku ze vstupného v krajských městech v roce 2016 (v tis. Kč)

	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
Poplatek ze vstupného (v tis. Kč)	6 897,74	1 253,34	-	-	-	-	14,59
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	-	-	-	40 749,72	-	-	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku z ubytovací kapacity v krajských městech v roce 2016 (v tis. Kč)

	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
Poplatek z ubytovací kapacity (v tis. Kč)	7 142,66	1 384,23	1 040,84	774,04	6 756,49	1 746,95	1 578,07
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	5 136,07	-	6 532,37	121 548,92	-	-	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst v krajských městech v roce 2016 (v tis. Kč)

	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem (v tis. Kč)	3 042,72	-	-	-	6 039,16	-	-
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	2,00	136,36	-	-	-	-	

Zdroj: vlastní zpracování

Příjem z místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace v krajských městech za rok 2016 (v tis. Kč)

	Brno	České Budějovice	Hradec Králové	Jihlava	Karlovy Vary	Liberec	Olomouc
Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace (v tis. Kč)	-	-	-	-	-	-	-
	Ostrava	Pardubice	Plzeň	Praha	Ústí nad Labem	Zlín	
	0,50	-	-	-	-	-	

Zdroj: vlastní zpracování

PŘÍLOHA 3

Koeficienty a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51 - 2 000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2 001 - 30 000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000
30 001 a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

Zdroj: Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní